

Božič - čas notranjega prerodenja

V prvi polovici leta je kazalo, da bomo lahko obhajali letošnji božič, praznik miru, brez strahu pred novo vojno. Upali smo, da se bo Evropa končno lahko v pravem miru prepustila božičnemu razpoloženju in preživela praznike brez živčnosti in nemira. To upanje se nam na žalost ni izpolnilo.

Zadnje mesece so se valovi političnega življenja spet tako močno razburkali, da je marsikoga spreletel strah pred bodočnostjo.

Naše misli in skrbi niso bile morda še nikoli po drugi svetovni vojni tako posvečene samo javnemu življenju kakor prav zadnji čas. To je v zvezi z nekaterimi nevarnostmi, predvsem pa s pojavi fanatizma in okrutno-

sti do nasprotnikov, ki jih opazujemo v srcu Evrope.

Vendar je v tej žalostni tudi veliko dobrega, kajti posameznik se ni še nikoli prej čutil v taki meri soodgovornega za usodo svojega bližnjega in en narod za usodo drugega. Še nikdar ni prišla v mednarodni skupnosti tako do veljave človeška vest in tako jasno in odločno spregovorila kakor v zadnjih treh mesecih.

Vendar pa smo ob tem intenzivnem doživljanju dogodkov nekako pozabili na lastno notranje življenje, na probleme lastnega duha. Odvadili smo se zbranosti in notranjega premišljevanja. Vse preveč smo se vdali

skušnjavi zunanega deklamiranja in obsojanja, kakor da je s tem že vse storjeno in da je mogoče samo z zunanjo zmago ene ali druge politične ter gospodarske teze osrečiti človeštvo in ga odrešiti njegovih tegob. Nedvomno je sicer, da se da v tem pogledu veliko storiti in škoda bi bilo, če bi ne napravili, kar je v naši moči. Toda prav gotovo je tudi, da zgolj zunanja zmaga abstraktnih idej ne pomeni še, da se bo ljudem v resnici bolje godilo, da bodo lahko živeli v miru, da bodo bolj svobodni in bolj srečni. In za to končno gre, kajti drugače izgubi vsaka ideja in vsak gospodarski, politični in socialni nauk svoj smisel. (nad. na 2. str.)

NOVICE Z VSEGA SVETA

NOVA POLITIKA AMERIKE

Spor, ki je nastal med Ameriko in njenimi angleško-francoskimi zavezniki zaradi njihovega napada na Egipt, skušajo sedaj za vsako ceno poravnati. Zapadnjaki so zastran tega sklicali izredno zasedanje članov Atlantske skupnosti, na katerem so bila res skoro vsa nasprotja razčiščena. To je postalo mogoče šele v trenutku, ko so se Angleži in Francozi uklonili volji Amerike ter brez pogojev odstranili svoje čete iz Egipta. Nato so šele Združene države sklenile dati Veliki Britaniji veliko posojilo, da reši svoj šiling in tako prepreči krizo svojega gospodarstva. Ravno tako je Washington pripravljen pomagati, kjerkoli more, Francozom.

Zunanji minister Dulles je izjavil, da s tem sicer niso zaceljene vse rane in da so ostale »brazgotine«, ki jih bo treba s skupno dobro voljo šele ozdraviti.

Bridke izkušnje z Madžarsko in Srednjim Vzhodom so prepričale Ameriko, da mora znatno spremeniti svojo zunanjo politiko.

Najprej so v Washingtonu spoznali, da bi bilo zelo kratkovidno, če bi Amerika zapravila svoj ugled in vpliv med narodi Afrike in Azije. Za časa sueškega spora jim je z dejanji dokazala, da je zares nasprotnica kolonialnega imperializma ter s tem v njihovih očeh mnogo pridobila. Da ne vrže teh narodov v naročje Kremlja, mora na tej poti vztrajati do kraja.

NEHRU IN EISENHOWER

Drugo spoznanje je pa naslednje: Amerika mora brezpogojno vzdrževati dobre zveze ne samo z zapadnjaki, temveč tudi z državami, ki se nočejo priključiti niti zapadnemu niti vzhodnemu taboru. To so Indija, Jugoslavija in cela vrsta drugih dežel v Afriki in Aziji. Skupnost nevtralnih držav se veča in bo v hodočnosti igrala vse važnejšo vlogo. Washington mora tudi z njimi biti v dobrih stikih. Nespametno bi bilo, ako bi od njih

zahteval, naj se odločijo za ali zoper Ameriko, ker bi jih s tem le odbijala.

Ravno v trenutku, ko so se Združene države odločile za tako politiko, je dospel na obisk v Ameriko voditelj Indije Nehru. Po dolgih razgovorih z Eisenhowerjem je izjavil, da je bila njegova pot zelo koristna: Indija in Amerika bosta v bodoče v marsikateri zadevi lahko skupno nastopali ter zagotovili svetu mir. Vojna nevarnost sicer ni še popolnoma odstranjena, toda on je prepričan, da bodo miroljubne sile človeštva končno zmagale.

Značilna je tudi izjava Dullesa, da Amerika nima namena izkoristiti sedanjih dogodkov v Madžarski in vzhodni Evropi proti Sovjetski Rusiji, temveč da se hoče z njo kljub vsemu, če je le mogoče, mirno sporazumeti.

TITO POJDE V AMERIKO

V svetovnem časopisju se je razširil glas, da bo državni poglavar Jugoslavije obiskal januarja Eisenhowerja. Vest sicer ni še uradna, a zdi se, da je resnična, kajti Dulles je izjavil, da je odločno za to, da pride Tito v Ameriko. Rekel je, da so bili razgovori, ki jih je imel s Titom novembra 1955 na Brionih »zelo koristni«, in to posebno glede razmer v vzhodni Evropi.

Tito je tedaj najbrž napovedal Dullesu, kaj se kuha in pripravlja na Madžarskem in Poljskem, in dogodki so izpričali, da je sodil pravilno.

Iz tega bi človek lahko sklepal, da bo Eisenhower Tita tudi to pot pozorno poslušal ter najbrž Jugoslaviji nudil večjo pomoč kot doslej. Jugoslovanom gre v prvi vrsti za pomoč v orožju, posebno v letalih na raketski pogon, ki ga je Amerika v zadnjem času Jugoslaviji ukinila.

JUŽNI TIROL

Ko so se te dni sestali v Parizu člani tako imenovanega Evropskega sveta, je avstrijski zunanji minister Figl izrazil priliko ter raz-

pravljaj z Martinom tudi o položaju nemške manjšine na Tirolskem. Dunajska vlada je, kakor znano, pred meseci poslala v Rim spomenico s podrobnimi predlogi, a ni do danes še prejela nobenega odgovora, kar vzbuja v avstrijski javnosti že precejšnjo nezadovoljnost.

Gospodom v Rimu se večkrat zares prav nič ne mudi: odkar so južnotirolski poslanci predložili Scelbi spomenico o krivicah, ki se gode manjšini, teče že tretje leto, a do današnjega dne niso še prejeli — odgovora.

Figl je izjavil le to, da so njegovi razgovori z Martinom bili »dolgi in podrobni«, več da ne more povedati. Italijanski zunanji minister je obljubil Figlu, da pride odgovor iz Rima »čimprej« (quanto prima) na Dunaj. Iz tega vidimo, da se Avstrija za rojake v Italiji zanima ter želi preprečiti, da bi pogajanja o njihovem položaju neopazno zaspala.

SPREJELI SO JAPONSKO

Varnostni svet je pred nekaj dnevi enoglasno sklenil sprejeti Japonsko med članice Organizacije združenih narodov. S tem je število držav članic zrastle na 80. Sprejem Japonske je politično zelo pomemben dogodek, zakaj Japonska je ena najmočnejših industrijskih držav na svetu, ki šteje kljub vsem izgubam v zadnji vojni okoli 90 milijonov prebivalcev.

Doslej ni mogla postati članica Združenih narodov, ker se je temu upirala Sovjetska zveza, češ da mora biti obenem sprejeta tudi rdeča Kitajska. Sedaj je Moskva popustila in glasovala za sprejem Japonske, četudi je ogromna Kitajska ostala za sedaj še izven te najvažnejše mednarodne organizacije.

SPET POŠTEN TAT

V Modeni so trgovcu Antonu Giovanniniju ukradli preteklo soboto torbo s 450.000 lirami. Kako vesel je bil, ko je že drugi dan zagledal pred pragom zopet torbo in v njej 440.000 lir z listkom: »Obdržal sem si le 10.000 lir, ker sem jih res nujno potreboval. Vrnil Vam jih bom brž po božiču. Oprostite!«

Božič - čas notranjega prerodenja

(Nadaljevanje s 1. strani)

V vzviharjenosti časa smo skoraj pozabili, da so ideje zaradi ljudi in ne ljudje zaradi idej. Premalo se zavedamo, da dajo vsaki ideji njeno resnično vrednost samo ljudje, ki so njeni nosilci, in da je uresničenje vsakega političnega in gospodarskega ter socialnega programa v bistvu vendarle odvisno samo od poštenosti in človeške vrednosti tistih, ki ga skušajo izpremeniti v stvarnost. Tudi najboljša ideja lahko prinese ljudem zlo, če so zli ljudje, ki se imajo za njene nosilce. Kristus se je rodil v štalici, da bi bil bliže vsem revnim in zatiranim, in je na križu umrl za druge, za vse ljudi, in vendar so v njegovem imenu v srednjem veku iztrebljali narode z ocnjem in mečem. Tako so delali nemški križarji na evropskem Vzhodu ali katoliški Španci v Mehiki in Peruju. Zažigali so ljudi celo na grmadah. Tega ni bilo krivo krščanstvo. Ostalo je vedno nauk ljubezni. Krivi so bili tisti, ki so se ga polastili in ga razlagali po svoje. Šlo jim je le za to,

da ljudem vsilijo svoje nazore, ne pa za človeka, njegovo dušo in njegovo srečo. V resnici so skušali s pomočjo ideje zadostiti samo lastnemu pohlepu po bogastvu in oblasti. In tako je z vsemi idejami, tudi s tistimi, ki obetajo ljudem raj na tem svetu.

Ravno božični prazniki so v svoji intimnosti in prisrčnosti najprimernejši čas, da se spet spomnimo te preproste resnice. Ob božjem Detetu, ki je vzelo nase vse človeške tegobe, vso človeško revščino in stisko, da prinese odrešenje narodom, premišljajmo o vrednotah notranjega življenja. Ni vse samo v velikih idejah in velikih načrtih! Prav toliko so vredne tudi majhne, ali bolje rečeno, samo navidezno majhne človeške stvari: dobrota, skromnost, obzir, spoštovanje do mnenja drugih, brezpogojna resnicoljubnost, usmiljenje in poštenost. Te človeške lastnosti, povezane z ljubeznijo do vseh ljudi, so tiste, ki dajejo šele pravo vrednost in življenjsko silo vsaki ideji. Če teh lastnosti ni, usahne in odmre vsaka, tudi najlepša ideja. Kaj morejo nuditi človeštvu ali svojemu na-

rodu ljudje brez ljubezni do bližnjega, brez skromnosti in brez usmiljenja, ljudje, ki imajo v srcu le hlad in pohlep po oblasti?

Od revnega božjega Deteta v jaslih bi se lahko vsi oznanjevalci velikih idej in načrtov zelo mnogo naučili, če bi le hoteli resnično hoditi za Njegovo zvezdo.

Vsak Slovenec, ki zares ljubi svoj narod, si mora vneto prizadeti, da bi se to spoznanje čedalje bolj širilo in utrjevalo tudi med našim ljudstvom in njegovimi odgovornimi voditelji, tako da bi kljub vsem ideološkim razlikam, katere nas ločijo, zavladata med nami ljubezen, in v stvarih, ki so nam vsem skupne, prava bratska sloga in edinost!

V tem znamenju voščimo vsem našim naročnikom in bralcem, vsem prijateljem in nasprotnikom in sploh vsem Slovencem, naj kjerkoli bivajo, blagoslovljene božične praznike in zares srečno novo leto!

PRED VOLITVAMI NA POLJSKEM

Poljska na poti k državni konsolidaciji

Sporazum med Cerkvijo in državo - Skupni nastop pri volitvah v parlament

Vladislav Gomulka je v svojih pogajanjih s sovjetskimi voditelji, ker je bil odločen in pogumen, dosegel, da je Moskva v posebni pogodbi priznala Poljski popolno neodvisnost ter vsestransko enakopravnost s Sovjetsko zvezo. Do tega uspeha je prišel brez prelivanja krvi, zgolj s prepričevalnostjo svojih razlogov, v prvi vrsti pa zavoljo tega, ker je prišel na pogajanja v Rusijo kot mož, o katerem so vsi vedeli, da stoji za njim ne le komunistična stranka, temveč *ves poljski narod*.

Da je Gomulka mogel nastopiti v Moskvi v imenu vsega svojega naroda, je pa zgodovinska zasluga primasa Poljske kardinala Štefana Višinskega. Poljska je namreč, kakor znano, ena najbolj vernih katoliških dežel na svetu in njeno prebivalstvo je bilo v vsej svoji zgodovini neomajno zvesto Cerkvi ter je navzlic komunizmu ostalo tako do današnjih dni. Gomulka, ki je kot trezen politik to dobro vedel, se je zaradi tega, brž ko je prišel na svobodo in kasneje na oblast, odločil, da se mora s poljskimi katoličani za vsako ceno sporazumeti. Jasno se je zavedal, da bo mogel samo v tem primeru govoriti v Kremlju v imenu vse Poljske ter varno vladati v državi.

PRVI STIKI S KATOLIČANI

Da bi izpeljal svoj načrt, je Gomulka stopil najprej v dotiko s škofom iz Lodža Mihalom Klepačem ter mu zagotovil, da je voljan priznati Cerkvi vse pravice, ki ji gredo, samo da bi se mogel pošteno in odkritosrečno pobotati s katoličani.

Vatikan je bil o teh razgovorih obveščen, toda ni zaupal Gomulki. Komunisti, so si mislili pri sv. stolici, obljubijo v stiski, kar hočeš, nato pa ne drže dane besede. Gomulka je iz svoje preteklosti znan kot načelen nasprotnik vere in Cerkve, kako mu je torej mogoče verjeti?

V državnem tajnistvu so začeli spreminjati svoje mišljenje šele v trenutku, ko je pripel v Rim poljski dominikanec profesor Bernardski, ki je prepričal Vatikan, da je zadnja vstaja na Poljskem *zares prisilila Gomulko na korenito spremembo odnošajev med Cerkvijo in državo*. Oče Bernardski je prinesel Vatikanu prvo vest, da misli Gomulka osvoboditi kardinala Višinskega. Za to se je bil Gomulka odločil po več razgovorih, ki jih je imel s škofom iz Lodža msgr. Klepačem. Ta je v imenu vseh poljskih škofov zagotovil njegovi vladi podporo katoličanov, toda pod izrecnim pogojem, da dobi Cerkve vse bistvene pravice, ki ji pritičejo. Gomulka je v to privolil, toda le ako tudi kardinal Višinski na to pristane in potegne s sobratih. Ko je kardinal izjavil, da se strinja, so ga izpustili in vrnil se je med nepopisnim navdušenjem ljudstva v Varšavo.

VEČTEDENSKA POGAJANJA Z GOMULKO

Tedaj so se začela pogajanja med episkopatom in vlado, da se čisto jasno zapišejo pravice, ki gredo Cerkvi. V Vatikanu so želeli, da bi kardinal Višinski takoj prišel v Rim ter se dogovoril s sv. stolico, kaj je treba od Gomulke zahtevati. Toda kardinal je odvrnil, da v tem nevarnem trenutku ne more in ne sme zapustiti Poljske, saj zadostuje le majhna nepremišljenost, pa se država pogrezne v krvave neredne, ki jih doživlja sosedna Madžarska. Tako nesrečo je treba brezpogojno odvrniti od poljskega naroda. Razen tega je Višinski, preden gre v Rim, hotel vedeti, kaj je Gomulka voljan priznati katoličanom, to se pravi, da se prej morajo pogajanja z vlado vsaj v osnovnih črtah zaključiti.

Vatikan spočetka ni bil zelo navdušen z

Pravice poljskih katoličanov

Glavna vsebina objavljenega dogovora je naslednja:

Najprej se je Gomulka obvezal, da prekliče zloglasni zakon, po katerem pritiče pri imenovanju škofov in župnikov odločilna beseda vladi. Odslej bo Cerkve svobodno imenovala vse škofove, župnike in ostale svoje predstavnike. Vladi je dana le možnost, da pove prej svoje mnenje, a ne sme pri tem kršiti pravic Cerkve.

Nato je bilo sklenjeno, da vlada izpusti na svobodo vse zaprte škofove, duhovnike in redovnike, ki se vsi smejo vrniti na prejšnja službena mesta in v svoje samostane. Država vrne Cerkvi vse zaplenjeno premoženje in v Poljski se obnovi katoliški tisk. Verske organizacije se smejo svobodno udeleževati in razvijati. V bolnišnicah in kaznilnicah smejo spet delovati dušni pastirji in izvrševati svojo službo tudi redovnice.

Ena najvažnejših pravic, priznanih od Gomulke katoličanom, je pa v tem, da se v vse osnovne in srednje šole uvede verouk za učence, ki ga želijo imeti. Ker je prebivalstvo skoro v celoti zavedno katoliško, pomeni to, da bo verouk splošen. Res je sicer, da je verouk v šolah bil tudi po dosedanji ustavi načelno mogoč, vendar so ga bile prejšnje vlade dejansko povsod odpravile. Da bi se slične reči v bodoče ne ponovile, je Gomulka izjavil, da bodo za vsak primer oviranja svobodnega pouka odgovorni ne le učitelji, temveč *osebno sam minister prosvete*.

Nad vse pomembno je tudi, da so poljski škofje dosegli od vlade razpust znane organizacije Pax, v kateri so se zbirali tako imenovani »napredni katoliški duhovniki in laiki« ter pod pritiskom vlade z njeno pomočjo cepili enotnost katoliških vrst v državi.

ZAČASNI ODEOR KATOLIŠKIH AKTIVISTOV

Da bi se že vnaprej prepričali bodoči spori med Cerkvijo in državo in tudi med katoličani samimi, sta se Višinski in Gomulka zmenila, naj se ustanovi »Začasni odbor za

zadržanjem kardinala. Sv. stolica se namreč strogo drži načela, da sme le ona sama voditi pogajanja o odnosih med Cerkvijo in podobnimi državami. Škofje nimajo te pravice.

Toda ker se je Poljska nahajala v izredno težkem in nevarnem položaju, je bil Višinski mnenja, da se pogajanja ne smejo odlagati, temveč se morajo čimprej začeti in čimprej zaključiti. Kot iskren in borben značaj, ki se je vedno upal pogumno braniti svoje prepričanje tudi pred papežem, je kardinal Višinski tudi to pot vztrajal ter dosegel, da mu je Vatikan dovolil, naj ravna po svoji vesti. Ne le to! Sv. stolica je Višinskega med njegovimi pogajanjmi z Gomulko na vse načine tudi podpirala!

In po 4-tedenskih razgovorih se je Višinskemu res posrečilo skleniti s poljsko komunistično vlado sporazum, ki ga je Vatikan mogel le pozdraviti.

sporazum s katoliškimi aktivisti. Za predsednika je bil imenovan kot zaupnik vlade katoliški levčarski poslanec Jan Frankovski, kardinal je pa določil oba podpredsednika: nekdanjega glavnega tajnika vsedravnega Poljske Katoliške Akcije Kazimirja Džembovskega in dr. Polanskega, ki je bil nekoč predsednik iste organizacije v Krakovu.

Naloga odbora je med drugim, da prouči in nato predloži Gomulki zahteve, ki jih imajo katoličani do države, istočasno naj pa zagotovi vladi zaslombo v katoliškem prebivalstvu.

Ta opora je Gomulki potrebna posebno v teh dneh, ko se na Poljskem pripravljajo volitve v poslansko zbornico ali Sejm. In res je bila sestavljena enotna lista kandidatov, med katerimi vidiš poleg komunistov, zastopnikov Kmečke in Demokratske stranke tudi predstavnike katoliških žena in katoliških mladinskih organizacij.

To je prvi primer v Evropi in na svetu, da zavedni katoličani sodelujejo z odobrenjem Cerkve s komunisti v javnem življenju. Program, na katerega so se poljski katoličani zedinili z Gomulko, je seveda ta, da ga kot kristjani in demokrati pred svetom lahko mirno branijo.

Zaradi sporazuma, ki so ga sklenili, se sedaj ravno tako voditelji poljskih katolikov kot komunistov izpostavljeni raznim kritikam iz inozemstva.

STALIŠČE VATIKANSKEGA GLASILA

Katoličanom očitajo, kako morejo kot kristjani sodelovati in skupno nastopati z ateističnimi komunisti, Gomulko pa napadajo komunisti, češ da je šel s svojim popuščajem Cerkvi očitno in odločno predaleč ter s tem ogrozil bodočnost komunizma na Poljskem. Gomulkovo versko politiko je med drugimi kritizirala tudi L'Unità, glavno glasilo Togliattijeve stranke.

(Nadaljevanje na 4. strani)

NOVICE Z VSEGA SVETA

OBČNI ZBOR KOMUNISTOV

Občni zbor Italijanske komunistične stranke v Rimu se je končal, kakor je bilo predvidevati, z zmago Togliattija, ki je spet postal glavni tajnik.

Na zborovanju je govoril tudi Vidali ter napovedal, da se bodo komunisti Tržaškega ozemlja v nekaj mesecih spojili z Italijansko komunistično stranko.

Vidali je med drugim zahteval, naj se tržaškim Slovencem dajo vse pravice, ki so jim bile priznane v londonskem sporazumu, sklenjenem l. 1954 med Italijo in Jugoslavijo. Nadvse žalostno pa je, da se Krščanski demokraciji ni zdelo potrebno niti omeniti Slovencev na svojem zadnjem občenem zboru v Trentu. Kako je mogoče, da se italijanski katoličani prav nič ne brigajo za narodne manjšine? To je dokaz, da so navadni nacionalisti, od katerih naše ljudstvo ne more nič dobrega pričakovati.

NAPADI MOSKOVSKÉ PRAVDE

Zadnji govor Edvarda Kardelja pred jugoslovanskim parlamentom o dogodkih na Madžarskem je vzbudil veliko pozornost v mednarodni javnosti, a obenem izzval prav ostro zavrnitev v poluradnem sovjetskem glasilu Pravdi. List označuje Kardelja za »revizionista«, kar je bila za časa Stalina najtežja obsodba, ki jo je bilo mogoče izreči proti pravovernemu komunistu.

Tako pisanje dokazuje, da so odnosi med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo še zmerom zelo napeti.

BOJ DRAGINJI

Napad na Egipt, zaradi katerega je danes Sueški prekop zaprt, tako da morajo vse blago dovažati po dolgi in dragi poti okoli Afrike, je imel hude gospodarske posledice za Evropo. Mnogi podjetniki in trgovci se pa le *izgovarjajo na sueško krizo* in po nepotrebnem dvigajo cene. Sueško nesrečo izkoriščajo za odiranje bližnjega. Blago kopičijo v skladiščih in čakajo, da se cene dvignejo. Nato šele ga dajo v razprodajo.

Kako lezejo cene navzgor, vidimo tudi pri nas: samo olje in druge maščobe so se v zadnjem tednu podražile za 40 lir na kilogramu.

Zato je notranji minister Tambroni prav storil, da je pretekli teden sklenil izdati stroge naredbe zoper draginjo. Prefekti in župani so dobili navodila, naj od 20. decembra do 10. januarja vladi natančno poročajo, kaj so ukrenili proti navijalcem cen. Brezvestnim trgovcem morajo takoj zapreti prodajalno ter nalepiti na vrata, da je zaprta zavoljo krivičnih cen.

AMERIŠKA MORNARICA

Amerikanci so v Tihem oceanu popolnoma prenovili svojo mornarico. Stare oklepne ladje so potegnili na suho, nove pa oskrbeli s spremstvom modernih podmornic, opremljenih z motorji na atomski pogon. Na podmornicah imajo atomske torpede, ki jih posebne elektronske naprave z neverjetno natančnostjo vodijo na določeni cilj. Nobena ladja, ki jo opazijo, ne more uiti temu strahovitemu orožju.

ZNANSTVENA ODPRAVA

Italijansko planinsko društvo je pripravilo posebno ekspedicijo ali odpravo učenjakov, ki bodo en mesec raziskovali peščeno pogorje Hagar sredi pustinje Sahare. Planota, ki je nad 3000 metrov visoka, je doslej še nepreiskana pokrajina. Domnevajo, da se je vrh tega velegorja nekoč nahajala bajna država Atlantida.

KONEC NA ELEKTRIČNEM STOLU

Pred meseci smo pisali, kako je ameriški šofer Lamarca ugrabil iz vozička dojenčka Petra Weinbergerja in ga zatem umoril, čeprav so mu obupani starši po radiu ponujali veliko odkupnino. Ko ga je policija končno dobila v roke, je vsa javnost zahtevala, naj se taki lumpi, ki se iz umazanega pohlepa pregrešijo nad nedolžnimi otročiči, udarijo v svarilo vsem z najhujšimi kaznimi.

In to se bo 28. januarja zgodilo z Lamarco. Ker so v Ameriki vislice odpravljene, bo moral sedeti na električni stol in na njem umreti.

NAROCNIKE IN BRALCE OBVEŠČAMO,
DA BO ZARADI BOŽIČNIH PRAZNIKOV
PRIHODNJA STEVILKA NOVEGA LISTA
IZSLA V ČETRTEK, 3. JANUARJA 1957.

UREDNIŠTVO

UBOGI PASTOREK

V Florenci so zaprli zidarja Mihaela Capito, ker je nečloveško mučil svojega pastorka Pavelčka. Otroček, ki ima 5 let, je iz prvega ženinega zakona. Očim ga je venomer pretepal, na ročicah mu je ugaševal cigarete in z ogorki mu je ožgal tudi ves obrazček. Revše bi še danes trpelo, da niso sosodje brezsrdnega očima zatožili oblastvom. Pravljice o mučenih pastorkih in pastorkah so na žalost še danes kruta resničnost.

BREZVESTNI ZDRAVNIK!

Francoski državni nameščenec Robert Smagge je te dni tožil dva lahkomišelna zdravnika. Mož, ki je jetičen na levih pljučih, je moral v zdravišče, da ga operirajo. Res je tudi bil operiran, le da sta mu zdravnika rezala namesto levih — zdrava desna pljuča.

Sodnija je obsodila krivca na 2 milijona frankov odškodnine, kar je pa po našem odločno prenizka kazen.

STRAH PRED NOVO VOJNO

V belgijski prestolnici Bruslju so preteklo sredo začele nenadoma tuliti protiletalske sirene. Prebivalci so začeli v divjem preplahu drveti v zaklonišča in na cestah se je ustavil ves promet. Ljudje so govorili, da se bližajo sovjetska letala, in da je izbruhnila vojna.

Šele kasneje so ugotovili, da so zavoljo kratkega stika začele sirene kar same od sebe žvižgati.

JEZERO USIHA

Kdor se vozi iz naših krajev v Rim, vidi lahko v srednji Italiji ob levi strani Trasienskemu jezeru, ki je s svojimi 128 kvadratnimi kilometri po velikosti četrto v državi. Svoj čas je bil tukaj pravi raj za ribiče. De-

set let pa že jezero usiha in vodna gladina se je do danes znižala za dva metra. Ob bregovih se je vzdignilo na suho že na tisoče hektarjev zemlje, ki so se je po obstoječih zakonih prilastili obalni kmetje ter jo spremenili v žitna polja.

Ribiči se čutijo oškodovane ter se ostro upirajo. Med njimi in kmeti je zastran tega že večkrat prišlo do krvavih pobojev, vse pa kaže, da bo končno žito pregnalo ribe.

VOLILNI PROGRAM

Na Poljskem bodo volitve v parlament 20. januarja. Postavili so eno samo listo, na kateri sodelujejo razne politične struje in tudi katoličani. Kandidatov je 700, poslancev bo pa izvoljenih le 459. Zmagali bodo tisti, ki dobe največ preferenčnih glasov.

Zedinili so se na skupen program, vsebujoč med drugim tole: najvišja oblast v državi pritiče parlamentu, to je Sejmu, in ne kakor doslej dejansko le komunistični stranki. Delavci dobe samoupravo v podjetjih in ista pravica gre kmetom v poljedelstvu; nihče jih ne sme siliti v kolhoze ali jih drugače ogrozati v svobodnem razpolaganju z njihovo zemljo in s pridelki. Zasebna pobuda in lastnina se zajamčita tudi v mali industriji. Vlada se bo načrtno borila proti revščini in dajala posebne podpore in pravice družinam s številnimi otroki. Vsem državljanom je zagotovljena svoboda besede, vesti in verskega udejstvovanja.

V 72 URAH

Francoski pisatelj Jules Verne je pred 100 leti objavil roman »V 80 dneh okoli sveta«. Tedanji ljudje so ga imeli za sanjača, a njegove napovedi so danes že več kot resnične. Okoli zemlje lahko prideš ne v 80 dneh, ampak v 76 urah. Februarja bo namreč neka škandinavska letalska družba vpeljala redne vožnje iz Skandinavije čez severni tečaj na Japonsko in Filipine; odtod pojde pot po dosedanji progi čez Indijo, Egipt in srednjo Evropo nazaj domov. Od ponedeljka do srede vidiš lahko 18 dežel in 3 kontinente. Vse skupaj traja z vmesnimi postajami vred le 76 ur.

Poljska na poti k državni konsolidaciji

(Nadaljevanje s 3. strani)

Nadvse značilno pa je, da je dnevnik sv. stolice L'Osservatore Romano vzel Gomulko vo cerkveno politiko v zaščito ter s tem priobčil prvič *po vojni članek, pisan o neki komunistični deželi z nekako oprezno, toda nesporno dobrohotnostjo*. Med poznavalci dosedanjega razpoloženja v vrhovnem vodstvu Cerkve je na zunaj skromni članek vzbudil zaradi tega izredno pozornost. Iz njega mnogi sklepajo, da je sv. stolica pripravljena se pogajati in sodelovati z vsakomer, ki ima resno in pošteno voljo priznati Cerkvi in njenim vernikom tiste pravice in svoboščine, katere jim po naravnih in božjih zakonih pripadajo.

S tem, da se hoče Gomulka resnično pomiriti s Cerkvijo in katoličani, je dokazal, da je uvideven in pameten politik. Če je prišel do spoznanja, da borba proti kapitalizmu ne sme nikakor biti obenem borba proti krščanstvu, je krenil na edino pravilno pot, ki vodi delavstvo in njegovo poljsko domovino v varno in boljše bodočnost.

Dopisi v Tržaškega

ROJAN

Starši učencev Industrijske strokovne šole v Rojanu se letos hudo pritožujejo zaradi razmer, v katerih se nahaja prvi moški razred omenjenega zavoda. Ta razred šteje 37 učencev in bi ga morali po obstoječih predpisih razdeliti na dva oddelka, ker noben razred ne sme imeti več kot 35 dijakov. Toda šolska oblastva se temu krčevito upirajo, češ da je treba štediti z denarjem. Posledica tega je, da so otroci stlačeni v učilnici kot »ribe v skatli«, kar je seveda nezdravo in obenem škoduje učnemu uspehu. Šolsko skrbništvo bi moralo to škodljivo stanje odpraviti že zaradi tega, ker sta obe delavnici nameščeni kar na stopnišču in sta zato tako tesni, da vsaka ne sprejme več kot 15 učencev. Letos so morali praktični pouk za prvi razred skrócić na polovico. Ker gre za industrijsko šolo, je to neprecenljiva škoda.

Zaradi tega starši zahtevajo, naj šolsko skrbništvo odredi, da se prvi razred razdeli na dva oddelka. Slišali smo, da se istega mnenja tudi profesorji z zavoda, ki so na posebnem zborovanju naprosili predstojnike, naj naredi konec današnjemu nevdržnemu stanju.

NABREŽINA

Na seji v četrtek preteklega tedna je občinski svet z večino glasov sklenil brezplačno odstopiti 1.500 kv. metrov jusarskega zemljišča Ustanovi za gradnjo ljudskih hiš (IACP). Kakor smo že poročali, je bilo pred kratkim nakazanih 20 milijonov za zidavo enega poslopja z 9 stanovanji, ki se bo postavilo pri gostilni Kralj v Sosljanu. Po daljši, tu pa tam tudi mučni razpravi so svetovalci pooblastili upravni odbor, naj sklene najemniško pogodbo s kamnoseškim podjetjem Maria Donde ter z Gradbeno zadrugo iz Nabrežine, ki želita vzeti v najem dva zapuščena občinska kamnoloma. Občinski svet je nadalje imenoval svoje zastopnike v Konzorcij kraškega vodovoda, v oni za pobiranje trošarine ter v Konzorcij za zdravstveno, živinozdravniško ter tehnično službo.

Na koncu je socialdemokratski svetovalec Cimador predložil resolucijo, v kateri ostro graja nezanimanje vlade za tržaško gospodarstvo ter obenem zahteva, naj oblastva čimprej ustanove prosto cono ter ukrenejo nekaj zares učinkovitega proti tukajšnjemu težkemu gospodarskemu stanju. Resolucija je bila sprejeta z ogromno večino glasov.

MAVHINJE

Pretekli teden sta zapustila našo vas ter se izselila v daljno Argentino gospa Semolič Malka in njen sin Josip. Odšla sta k ožjim sorodnikom, ki so se pred nekaj leti nastanili v Južni Ameriki. Vaščani jima želimo mnogo sreče v novi deželi ter upamo, da se bosta kdaj srečno vrnila v domače kraje.

Pot za Vižovlje je sedaj popolnoma končana in smo z njo kar zadovoljni. Prav bi bilo, da bi se v bodoče popravili tudi občestni zidovi, ki hudo motijo zunanje lice vasi. Na pomlad pa je neobhodno potrebno asfaltirati še tisti del vaškega trga, ki so ga pri zadnjih delih prezrli. Ker prihaja k nam čedalje več tujcev, je dolžnost občine ter predvsem samih domačinov, da skrbijo, kolikor je mogoče, za snago po vasi, s čimer se danes prav zares ne moremo pohvaliti.

ZGONIK

Preteklo nedeljo je na županstvu v Zgoniku bila redna seja občinskega sveta. Na predlog župana so svetovalci soglasno odobrili resolucijo, ki obravnava sedanjo težko krizo tržaškega gospodarstva. V resoluciji je med drugim povedano, naj se v okviru Pokrajinskega sveta ustanovi poseben odbor, sestavljen tudi od predstavnikov vseh občin, ki naj bi posredoval, da vlada čimprej ukrene nekaj zares učinkovitega v korist Tržaškega ozemlja. Gre predvsem za ustanovitev proste cone, okrepitev industrije ter zboljšanje prometnih zvez.

Župan je nato obširno poročal, zakaj se letos v Brišičkih ni odprla slovenska ljudska šola, čeprav je občina bila že pripravila prostore. Oblastva se sedaj izgovarjajo, da ni na razpolago učiteljev(!) in denarja. Svetovalci so sklenili, da bodo v posebnem protestnem pismu sporočili oblastvom ogorčenje vsega prebivalstva proti temu čudnemu in nerazumljivemu ravnanju.

O novi šoli v Zgoniku je župan dejal, da so že izgotovljeni gradbeni načrti, ki pa jih mora še potrditi Tržaški tehnični urad.

Za nov gospodarski načrt je občinska uprava predlagala za 69 milijonov lir javnih del. Občinski svet je nato imenoval svoje predstavnike v konzorcij kraškega vodovoda, v trošarinski konzorcij, v konzorcij za zdravstveno in tehnično službo ter izvolil novo davčno komisijo. Svetovalci so na koncu odobrili najemniško pogodbo s kamnoseškim podjetjem Sonzogno, ki je vzelo v najem ne-

ki zapuščeni kamnolom. Letna najemnina znaša 400 tisoč lir in pogodba velja za 25 let, kar je po našem mnenju vsekakor predolga doba. Zdi se nam, da se na ta način nikakor ne morejo zaščititi koristi naše občine. Toda o tem enkrat prihodnjič!

JEZERO

Trdno smo upali, da bomo že za letošnje božične praznike dobili v našo vasico toliko zaželeni vodovod. Naša želja pa se na žalost ni izpolnila in vse kaže, da zdrave pitne vode ne bomo dobili tako hitro. Na občini nam pravijo, da so vedlike zamude kriva višja oblastva v Trstu, ki zavlačujejo odobritev gradbenih načrtov. Če je to res, jih po Novem listu vroče naprošamo, naj dovoli, da se čimprej začno dela, ter nas tako rešijo skrbi in težav, ki jih povzročata pomanjkanje vodovodnih naprav.

**SLOVENSKA OSNOVNA SOLA
NA OPCINAH PRIREDI V NEDELJO,
23. DECEMBRA, OB 16. URI
BOŽIČNICO
V DVORANI PROSVETNEGA DOMA
VLJUDNO VABLJENI!**

SESLJAN

Pred nekaj dnevi so se začeli vseljevati v tukajšnjo begunsko vas prvi istrski prebežniki. Kakor je znano, so to naselje sezidali proti volji domačinov in njih zakonito izvoljenih predstavnikov. Saj se gotovo vsi še spominjajo, da se je tedanji nabrežinski župan upiral podpisati gradbeno dovoljenje in da ga je zato izdal poseben komisar, imenovan od prefektore. Domačini nismo imeli seveda možnosti, da bi se protivili gradnji raznarodovalnega naselja; važno pa je ugotoviti, da je bilo to dejanje izvršeno nasilno in takšno bo šlo tudi v zgodovino.

ŠTIVAN

Novo šolsko poslopje bo po vsej verjetnosti zgrajeno nedaleč od župne cerkve, v smeri proti Medji vasi. Ta prostor so namreč svetovali nekateri vaščani županu in odborniku D. Legiši na sestanku, ki je bil konec preteklega tedna. Domačini so obenem izkoristili priliko, da so občinskima upraviteljema obrazložili najnujnejše potrebe vasi.

Štávka uslužbencev ACEGATA

V ponedeljek opolnoči so uslužbenci Acegata stopili v splošno štávko, ki je trajala ves torek in se je končala šele v sredo popoldne. Delavci in uradniki so se odločili za ta korak, ker je vodstvo mestnega podjetja zavrnilo njihove minimalne zahteve po pravičnejši odpravnini, ureditvi dopustov ter izravnanju mezd in plač. Zaradi štávke se je ustavil ves tranvajski, filobusni in avtobusni promet, ki so ga kasneje le za silo vzdrževali avtobusi zasebnih podjetij. K sreči niso prekinili električnega toka, plin pa so dobavljali le v določenih urah.

F. PISCANC

(linorez)

KRASKA VAS

— Dopisi iz Goriške —

IZID UPRAVNIH VOLITEV

Volitve novih občinskih svetov in pokrajinskega sveta so potekle ob izredno lepem vremenu. Udeležba je bila za nekaj odstotkov večja kot l. 1952. Volitevi v pokrajinski svet se je udeležilo skoraj 92 odstotkov volivcev, onih v goriško občinsko zastopstvo nekaj nad 89.

V vseh 16 okrožjih je bilo v pokrajinski svet neposredno izvoljenih 14 kandidatov Krščanske demokracije in dva Komunistične stranke; 8 kandidatov pa je bilo izvoljenih iz ostankov.

V novem pokrajinskem svetu bo imela Krščanska demokracija 15 svetovalcev, ki so dobili vsega skupaj 38.185 glasov; Komunistična stranka bo v njem zastopana s štirimi svetovalci; Nennijski socialisti (PSI), sargatovci (PSDI), Slovenska lista, [Lista naprednih Slovencev in misovci (MSI) pa bodo imeli vsak po enega svetovalca.

NOVI GORIŠKI OBČINSKI SVET

Tudi v mestnem zastopništvu je Kršč. demokracija dobila absolutno večino, in sicer 23 svetovalcev; socialni demokrati imajo 4 svetovalce, misovci 4, Slovenska lista 3, komunisti 2, Lista naprednih Slovencev, Socialisti, liberalci in monarhisti pa vsak po enega.

IZIDI V PODEŽELSKIH OBČINAH

V Števerjanu je zmagala Slovenska lista z 229 glasovi, lista Občinske edinosti pa je dobila 215 glasov. V Sovodnjah in Doberdolu sta zmagali listi Občinske enotnosti, za katere so glasovali tudi komunisti.

Natančnejši pregled o ravno kar minulih volitvah bomo priobčili v prihodnji številki.

GREGORČIČU V SPOMIN

Pretekli teden so višje slovenske srednje šole priredile lepo proslavo v spomin Simona Gregorčiča. Na sporedu je bilo petje učiteljskega zbora in recitacije. Glavni govor je pa imel slavist prof. Bekar, ki je s pesniškimi zanosom povedal marsikatero novo misel o liku Simona Gregorčiča.

Take spominske svečanosti so za dijaštvo zelo spodbudne.

PRIREĐITEV V GORIŠKI STOLNICI

Zadnje nedeljo v tem letu, dne 30. decembra, bo v goriški stolnici božična proslava slovenskih goriških cerkvenih pevskih zborov. Pri slovesnosti bo nastopilo do 150 pevcev. Komu med Slovenci niso prirasle k srcu božične slovenske pesmi? Zato ni čudno, da se naša stolnica ob tej priliki običajno napolni do zadnjega kotička.

DRZNA TATVINA V GORICI

V Gorici doslej še ni bilo tako drzne tatvine, kakor se je zgodila preteklo soboto približno ob dveh po polnoči. Tatovi so se več ur mudili v stolni cerkvi in lahko v zbranem miru opravljali svoje mojstrsko tatvinsko delo, čeprav je stolnica tik pred vhodom kvesture. Zvečer so se skrili najprej v prostoru pod korom, kjer so shranjene krste in drugi predmeti, ki jih uporabljajo pri mašah zadušnicah in pogrebih. Ko je cerkovnik po 8. uri zvečer zaklenil vsa cerkvena vrata, so se tatovi lotili svojega dela in prebrskali ves

cerkveni zaklad, ki se nahaja na levi galeriji v cerkvi.

Ni mogoče natančno določiti zgodovinske in umetnostne vrednosti vseh ukradenih predmetov. Tatovi so odnesli med drugim dragoceni pluvial, darilo cesarice Marije Terzije, ki so ga cenili pred dvema stoletjema na 40 tisoč zlatih goldinarjev. Največjo škodo so tatovi povzročili s tem, da so odnesli glavo doprsnega kipa sv. Mohorja, zaščitnika Ogleja. Ob mednarodni razstavi, ki je bila pred 2 letoma v Parizu, je bil samo ta kip zavarovan za 50 milijonov lir. Polastili so se tudi edinstvene škofovske palice oglejskega patriarha Paponi, ki je bila zavarovana ob neki razstavi v Londonu za 25 tisoč šterlingov. Nadalje so tatovi odnesli dragoceno posodo, ki jo uporabljajo pri pontifikalu, tako imenovani lavabo, to je posodo za umivanje rok. V zakristiji so si prilastili kar sedem pozlačenih in zlatih kelihov.

Svetogorsko Marijino podobo so dobesedno oropali prav vseh zlatih in srebrnih okrasov, ki so jih darovali verniki, posebno mnogi novoporočenci.

Škoda je ogromna. Policija je sicer takoj začela s preiskavo, a doslej še ni odkrila nobenega sledu za predrznimi zločinci, čeprav je nekaj sumljivih oseb pozaprla. Vse pa kaže, da tatvine niso izvršili domačini.

ŠTEVERJAN

Čeprav so agitatorji na raznih volilnih sestankih ostro napadali staro občinsko upravo, je v nedeljo vendar zmagala lista, ki ji je načeloval dosedanji župan Podveršič. Žalostno in vse obsodbe vredno pa je, da je oddalo prazne glasovnice kar 63 volivcev.

Goriški župan dr. Bernardis je tudi na zaključnem volilnem zborovanju skušal braniti svojo politiko do Slovencev v Italiji s tem, da je izkoriščal pobiralno akcijo podpisov za združitev naše občine z goriško. Izjavil je, da bodo oblastva to prošnjo resno preučila. Mož pa ni vedel, da se lahkomišelniki pobiralatelji podpisov že davno svojega dejanja kesajo, ker so spoznali, da so s tem ravnanjem močno škodovali ugledu svoje občine. Naloga nove občinske uprave je, da že v začetku zavzame jasno in odločno stališče za ohranitev avtonomije in samostojnosti naše občine. Prav pa je tudi, da se nova uprava pogovori s podpisniki omenjene vloge in jih pridobi za to, da pismeno prekličejo svoje podpise. Nedopustno je namreč, da se nekateri igračkajo s tako važno in pomembno javno zadevo, kot je občinska samostojnost. Tako morejo ravnati le nezreli ljudje, ki nimajo dovolj razvitega čuta za odgovornost.

Naši prosvetarji so tudi letos priredili lepo uspelo miklavževanje. Izkazali so se zlasti šolski otroci iz Valerišča. Najmlajši so nas razveselili z lepim rajanjem v narodnih no-

šah, deklice pa v belih oblekah. Veliko zabave je vzbudil prizor s petjem »Ribničan in Ribničanka« ter eno dejanka »Vedež«. Učiteljici Maraz Dori naj gre tudi na tem mestu prisrčna zahvala za ves požrtvovalni trud, ki ga je imela z lepo prireditvijo.

Razume se, da je sv. Miklavž bil do vseh otrok zelo ljubezniv in da jih je letos še bogateje obdaroval kot druga leta.

SOVODNJE

Ministrstvo za javna dela je obvestilo sovojenjsko občino, da ji bo v proračunu za 1957. leto odredilo državni prispevek za zgradnjo sovojenjskega vodovoda in asfaltiranje glavne občinske ceste. To je za sovojenjske občinarje vsekakor vesela božična vest, saj bo tako v doglednem času izginil strahotni prah, ki prodira skozi vse špranje naših domov.

Tudi letos je obiskal naše otroke sv. Miklavž in jih razveselil še z bogatejšimi darovi kot druga leta. Naša požrtvovalna dekleta iz Dekliškega krožka so priredila posrečeno miklavževanje. Sv. Miklavža, ki je nastopil z velikim sijajem, je ljubko pozdravila deklica Rajka Hmeljakova.

Sto otrok, ki jih je sv. Miklavž obdaroval, je odšlo s svojimi materami veselo domov.

ŠTMAVER

Vaščane z zgornjega dela naše vasi vedno bolj vznemirja govorica, da misli županstvo napeljati vaški vodovod le do cerkve. Mi sicer ne moremo v to verovati, saj bi potem vodovod ne imel za našo vas več pravega smisla. Toda na svetu je vse mogoče. Da se razpršijo skrbi ljudstva, bi bilo prav, da nam goriško županstvo javno pojasni svoj vodovodni načrt.

V nedeljo smo Štmaverci izpolnili svojo volilno dolžnost že v zgodnjih urah. Prvi izmed vseh je oddal svoj glas na volišču št. 37 v Pevmi naš Devetak Gabrijel, ki ga je spremljala na volišče njegova mati.

IZJAVA FINANČNEGA MINISTRA

Pretekli teden je v Gorici na zaključnem volilnem zborovanju govoril poleg poslanca Rumorja in župana dr. Bernardisa tudi finančni minister Andreotti.

Minister je med drugim podal tole važno izjavo: »Vlada je prepričana o nujni potrebi, da se podaljša zakon iz l. 1948, ki predvideva davčne olajšave za goriško prosto cono. Zato je vlada naklonjena zakonskemu predlogu, ki sta ga parlamentu predložila senator Rizzatti in poslanec Baresi. Ker je to vprašanje nujno, bo vlada zbornici priporočila »hitri postopek«. Z izjavo ministra smo sicer zadovoljni, vendar bi želeli, da bi vlada v toliko spremenila omenjeni zakon, da bi prosta cona dejansko bolj koristila širokim ljudskim množicam, ne pa v prvi vrsti nekaterim trgovcem in podjetnikom, kakor se sedaj dogaja.

TRGOVINA NAREJENIH OBLEK

KONFEKCIJE

Al Corso

GORICA — CORSO ITALIA 7 — TELEFON 31-43

veščil vesele praznike cenjenim odjemalcem in opozarja na veliko izbiro oblačil za dame, gospode in otroke.

Beneška Slovenija - Kanalska dolina

IZ VIDMA

V vrstah Krščanske demokracije zapadne Furlanije je izbruhnil hud in težak spor. Vse občine na desni strani reke Tilmenta odločno zahtevajo odcepitev od videmske pokrajine in ustanovitev nove pokrajine s sedežem v mestu Pordenone. Svojo zahtevo utemeljujejo zlasti s tem, da so predaleč od Vidma, medtem ko so vse njihove koristi vezane na Pordenone.

Videmska pokrajina je že tako preobsežna in njena uprava je preveč birokratska in sitna. Poslanca Garlato iz Pordenona in Tomè iz S. Vito al Tagliamento sta stavila vladi predlog, naj se v poslanski zbornici razpravlja o ustanovitvi nove pokrajine.

Ta vest je hudo vznemirila voditelje Krščanske demokracije v Vidmu, ki na vso moč protestirajo proti delovanju omenjenih dveh poslancev. Najprej se je oglasil na tržaškem radiu odvetnik Candolini, predsednik videmskega pokrajinskega sveta, ki je dokazoval, kako bi bila cepitev gospodarsko pogubna tako za občine na desni strani Tilmenta kakor tudi za vso deželno. Vodstvo stranke se je takoj zbralo na izredni seji ter pooblastilo tajnika Marija Torosa, naj nemudoma zaprosi glavnega tajnika v Rimu Fanfanija, da prepreči namere poslancev Garlata in Tomeja, ki v tem vprašanju ravnata proti navodilom pokrajinskega vodstva stranke. To je sicer izjavilo, da načelno ni proti ustanovitvi samostojne pokrajine s sedežem v Pordenonu, toda to naj se zgodi šele po uresničitvi avtonomne dežele Furlanija-Juljska krajina.

Nastop obeh poslancev smatrajo za upor proti krajevnemu strankinemu vodstvu, ki je disciplinsko kazniv. Onstran Tilmenta se pa niso ustrašili grožnje. V Pordenonu so se zbrali voditelji tamkajšnje Kršč. demokracije ter soglasno sklenili, da se bodo še nadalje odločno borili za samostojno pokrajino. Ugotovili so, da je grozeča »gospodarska poguba« le strašilo za nepoučene ljudi. Občine zahtevajo novo pokrajino zato, ker jih k temu silijo prav gospodarske koristi in potrebe. Poudarili so tudi, da se za gonjo proti samostojni pordenonski pokrajini skrivajo osebne koristi nekaterih demokrščanskih voditeljev v Vidmu. Na koncu so zborovalci sklenili, da bodo do konca vztrajali pri svoji zahtevi.

Glede na deželno avtonomijo naj še dodamo, da je na zadnjem občnem zboru Krščanske demokracije v Vidmu neki zastopnik mladinske struje v stranki pogumno in ostro napadel navzoče poslance in senatorje, češ da se za avtonomijo zanimajo samo pred volitvami, potem pa dejansko le ovirajo njeno ustanovitev. Posebno ostro je napadel senatorja Tessitorija, ki je bil svoj čas zelo navdušen za avtonomijo, a je, odkar je postal Visoki komisar za javno zdravje in predsednik neštetihih društev in organizacij v Furlaniji, popolnoma umolknil. Tudi odvetnik Candolini je govornik očital, da ovira uresničenje avtonomije. Vprašal ga je celo, ali odgovarja resnici, da je svoj čas posredoval pri pokojnemu De Gasperiju, naj prepreči ustanovitev samostojne dežele s posebnim

statutom. Nato je govornik pozval poslance in senatorje, naj prepustijo svoja mesta sposobnejšim ljudem, ako ne marajo skrbeti za koristi ljudstva, ki jih je izvolilo. Pogumnemu fantu so navzoči burno ploskali.

Zadrega dr. Candolinija in senatorja Tessitorija ter ostalih poslancev, ki se niso upali ugovarjati podeželskemu fantu in pridnemu obrtniku, je bila nadvse očitna.

TAJPANA

Pri nas se je razširil glas, da pripravljajo oblastva načrt za pogozdovanje naših krajev. Za našo občino predvidevajo vsoto 50 milijonov lir. Prav bi bilo, da ministrstvo ta načrt čimprej odobri in da se pogozdovanje v najkrajšem času začne. Pri tem delu bi lahko zaposlili 150 do 200 delavcev, kar bi vsaj omililo brezposelnost v naših vaseh,

IZ RAJBLJA

Tudi letos smo rabeljski rudarji slovesno praznovali god sv. Barbare, ki je naša zaščitnica. Že od leta 1943 praznujemo to slavje v rudniku s sv. mašo na oltarju, ki smo ga zgradili na pobudo tedanjega delavskega kaplana. Letos so bili rudarji pri sv. maši v še posebno velikem številu.

Našega praznika so se to pot udeležili tudi duhovniki iz Kanalske doline, ker je ob tej priliki praznoval 10-letnico mašništva naš sedanji delavski kaplan.

V znak hvalečnosti in priznanja je g. kaplan prejel od rudniške uprave, notranje delavske komisije in od prebivalstva razna darila.

Med verskim slavljem so tudi razdelili nagrade rudarjem, ki delajo v rudniku že 20 ali 40 let.

11

R. B.

»Čujte, čujte — kaj ste zdahnili!«, vpije tam zadaj Nino.

»Spet ga dlabi strah«, se posmeje prešerno nekdo od mladih. »Že brontola«. Smeh se razlegne po krovu. Dobra volja se nas zaspalih spet loteva.

»Tonko, boš tudi ti ribič«, zakličem fantu, ki si je mel zaspane oči, ušesa pa je tako nategoval, da mu ja nobena ne uide.

»Naka, ribič pa ne bom. Se nič ne spi, malo ulovi in povrhu še zebe:«

»Hm, tako je«, pridaja Cesar. »Boste znali povedati, da se ne bo pisalo niti leto petdeset, pa boste o kriških ribičih samo pisali še; tako malo jih bo. Kar je mladega, noče več v trdo ribiško življenje. Ponoči ribič res ne ve, kaj se pravi spati. Po tiste pol ure se vrstimo v kajuti, da komaj začemši. Potem te pa še bolj zebe. Tako gre kar naprej: ob osmih na »mu« in ven, okoli polnoči se vrtiš z mrežami, ob petih ali šestih zjutraj nazaj z blagom v port. Potem morda neseš še v ribarnico v Trst. Prideš s par flikami domov, hajdi popravljat in spirat mreže. Tako pride druga ura popoldne, ko se lahko malo vržeš na posteljo, če ni ravno treba skidati gnoja iz hleva. Veste, vsak od nas ima še plahto vrta ali brajdo.«

»E, kaj boš take risal«, se upre eden od svakov. »Ob nedeljah ali že sobotah jo tudi

naredimo skozi, malo »briškole« ali balinca tudi tebi ne škodi!«

»Pa v zimi ste tudi na vodi?« poprašujem radovedno.

»Kakopak! Samo še bolj za nohte gre. Je pa takrat bolj okusno blago. Za božično viljo mora tudi pod našo napo dišati pasera (plošča); potem pridejo rombi, kalamari in sipe. Na spomlad že priplavajo škombri v mrežo. Ob spomladi pa do jeseni je pri nas poglavitna žival sardela in sardon. Kakšno leto gre vse dobro v ceno, so pa tudi časi, ko se je bilo treba pogajati s tovarno v Izoli in si moral tiščati gobee, pa naj so ti vrgli v mošnjo, kolikor so hoteli. — V jeseni začnejo tuni. Včasih se ta lov še najbolj splača.«

»Ho, se spomniš?« vpije svak Živec, »da smo jih imeli v mreži že tudi po par kvintalov.«

»Poglej, če lahko še kaj odcediš«, ga zavrača Cesar, »saj imam res že slino v ustih.« Malo črnine je še popljuskalo v pletenki, potem pa v Cesarjevem grlu.

»Naj bo«, se je oddahnil, »grem pa malo začemet za pol urice. Kmalu bo polnoči«, je pogledal po zvezdah nad kraškimi robom.

S Stankom sva tudi polegla po zvutih jadrnih. Tiho je pljuskala voda ob pramec in nas zagugala v dremoten polspanec. Pri jam-

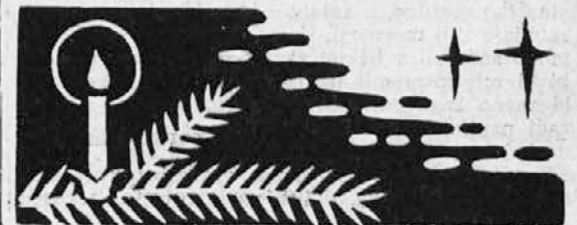
boru tli ogorek. Živec stoji tam in straži ter kuka v premrle roke. Nekaj časa molči in pokadi svoj tobak, potlej pa sede na nizko ograjo in začne po taktu zibajoče se barke v lepem basu in prav na tiho prepevati o lepi Vidi.

Tovariš me sune v komolec, češ prisluhni, kako se tudi teh zagorelih ljudi dojme taka spokojnina, božanska noč na Adriji, ko se v polsvitu milijonov zvezd poljubljata nebo in morje. Vse je tiho.

Tako nalahno se je zibalo morje, da je vse na ladji zadremalo. Samo Živec straži in upira oči v temo, gosto ko kuhana smola.

Hipoma se brod strese, nekaj je butnilo ob bok. Dvignemo zaspane glave. Nekaj sivega, kot visoka stena se dviga ob boku. Električne svetilke nam zaščegčejo v oči. Aha, motorni čoln obalnega poveljstva nas je dohitel. Kontrola! Zasliši se glas Cesarja, ki v medlem siju brljevke išče med papirji, da izkaže pravice do ribolova. Polzaspani lezejo vsakdo izpod krova. Menejajo si oči in sprašujejo, kaj se godi zgoraj, da ni miru. S tovarišem se zagrneva s platnom, da nas straža ne opazi, ker sva bila odveč na krovu.

(Nadaljevanje prihodnjic)

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Razgovor s skladateljem Ivanom Grbcem

O slovenski glasbi v Trstu

Profesor Pavle Merku je imel te dni razgovor s tržaškim glasbenikom Grbcem, ki ga v tej božični in novoletni številki priobčujemo:

Kaj mislite o slovenskem glasbenem življenju v Trstu? Ali je mogoče primerjati današnje stanje z našo umetniško dejavnostjo v časih pred prvo svetovno vojno in po njej?

»Najprej si moramo biti na jasnem, kaj hočemo in koliko tega smo že dosegli. Umetnosti je treba služiti s čistim srcem in s čistimi nameni, zakaj le tako lahko stopimo v našem napredku za majhen korak dalje. Takih trenutkov je bilo med nami malo, a so vendar bili tako pred vojno, po vojni in tudi dandanašnji. Imena prof. Topič, Srečko Kumar in druga ostanejo nepozabna...«

Ali mislite, da bi slovenske glasbene ustanove v Trstu mogle razviti bogatejšo in plodnejšo dejavnost? Kateri pogoji jim manjkajo?

»Če ni Ljubljanska glasbena matica mogla docela razumeti svoje kulturne naloge, kako naj to pričakujemo od naše tržaške podružnice, ki se je grela le ob luči, sijoči od tam zgoraj? In vendar je živele v enem največjih glasbenih središč. Dokler bodo namreč umetnosti namenjeni zavodi le pridobitvena podjetja in bo umetnost živele od beraških prispevkov, ne bo nikoli mogla razpeti svojih kril...«

Vsak glasbenik, ki med nami dela, pogreša v prvi vrsti orkester, da bi z njim izvajal, kar napiše. Orkester je osrednja os, okoli katere se vrti življenje in nehanje vse glasbene kulture. V več kot 50 letih svojega obstoja Ljubljanska glasbena matica ni mogla tega razumeti. Komaj v zadnjih letih se dela v Ljubljani na tem, da se ustvari orkester. Tam sodeluje tudi mnogo naših fantov in to je hvalevredno ter razveseljivo dejstvo.

Toda da se razumemo! Nekaj od vseh vetrov skupaj spravljenih violinistov, mogoče ena flauta in kaka pozavna ne pomenijo še orkestra. Orkester mora imeti od vseh vrst pihal po troje, potem še pikolo, basklarinet, angleški rog in kontrafagot, tubo, razmerno število lokov in še pavke, harfo in nekaj drugih instrumentov.

Dokler bomo imeli glasbeno šolo za pridobitno podjetje in držali v njej le to, kar se izplača, ne bomo nikoli prišli k cilju. Kdor nima smisla za umetnost samo in po njej ne hrepeni, naj se izživlja drugje ter umetnost prepusti poklicanim. S tem seveda nisem hotel reči, da pri nas ni muzike, saj imamo v Trstu do tri koncerte na dan, v vsaki hiši radio, televizijo pa lahko gledaš in poslušas, že ko greš na ulico... Toda kako naj zgradimo slovensko gledališče, ako nimamo orkestra? Ali bomo v poslopju piščeta valili?»

Kakšno je Vaše mnenje o dosežkih jugoslovanske glasbe?

»Ko so se takoj po prvi svetovni vojni zagrebški Hrvatje pod vodstvom svojih velikih mojstrov po-

stavili na stališče, da se je treba pri glasbenem udejstvovanju zateči k neizmernemu bogastvu narodne pesmi, je napočila na Hrvatskem doba, ki je ustvarila prekrasna dela na pevskem in instrumentalnem področju. Medtem so pa začeli v Ljubljani ravno najtemperamentnejši mladi ljudje slediti najbolj skrajnim smerem ter so svoje darove zapravljali v neplodnih poizkusih. To nas je privedlo do tega, da je ta muzika vse, kar hočete, samo ne slovenska, ker slovenska ne more biti. V tem je bila razlika med Hrvati in Slovenci.«

Katera slovenska glasbena dela, ki jih poznate, so Vas najgloblje presunila?

»Ustvarjeno je bilo mnogo lepega, ali globoko me lahko presunijo le Lajovičev »Pomladni spev«, nje-

IVAN GRBEC

gova »Gozdna samot«, nekatere Adamičeve pesmi, kot na primer »Vijola«, in tudi Kogoj...«

S katerimi svojimi deli ste najbolj zadovoljni?

»To mi je težko povedati. Zadovoljen sem z nekaterimi zbori, otroškimi pesmimi, z narodno balado »Mornar« in s »Psalmom«.

Zložili ste tudi mašo na staroslovensko besedilo za otroške zборе in orgle. Kako je nastala zamisel za to delo? Kje je bila maša izvedena in kako je bila sprejeta?

»Napisana je bila na Kumarjevo željo. Izdati je namreč nameraval poleg velike zbirke mladinskih pesmi tudi posebno zbirko skladb za posebne svečanosti, med temi tudi narodno-religiozne pesmi, ter zvezek otroških maš. Za ta zvezek je Emil Adamič uglasil kratko mašo na slovensko besedilo, Marko Tajčević »opelo« v duhu pravoslavnega petja, moja

naloga je pa bila, da zložim mašo na staroslovensko besedilo. Najsvečaneje je bila maša izvajana maja 1940 v ljubljanski stolnici, kjer jo je pelo med pontifikalno službo božjo 120 pevcev »Trboveljskega slavčka«. Pri darovanju je zbor zapel še skladbo »Jezusu pušelček«. Slava iz te maše se je pa pri nas predvajala nešteto krat v cerkvah in na radiu.«

Kakšni so Vaši načrti za bodočnost?

»Ko končam Psalm, moram urediti in instrumentirati skladbo »Grobovi tuljov« (Oton Zupančič). Za pozneje imam v načrtu še druga dela, vendar dokler niso končana, je vsaka obljuba prazna.

Ob sklepu bi hotel še enkrat poudariti, da ne smemo vedno ostati le pri začetkih ter izgubiti izpred oči, kar je glavno. Če bomo pri predstavah gledali le na gmotni dobiček, ne bomo nikoli prišli do umetnosti. Najprej si je treba postaviti cilj in potem šele poiskati sredstva. Nikoli ne smemo pozabiti, da je najvišje in najpopolnejše v glasbi orkester. In ravno ta nam manjka. Poiskati je treba primerne mlade ljudi, ki bodo igrali različna glasbila. Vi poročate, da so draga! Ali spomnite se, kako so se nekaj časa po vojni razpasle pri nas harmonike: celo revni ljudje so potrošili za glasbilo tudi več ko 100 tisoč lir! Potrebna sta pač ljubezen in požrtvovalnost. Dokler ne pridemo do orkestra, ne bo pri nas napredka v glasbi!«

ZA RAZMAH KULTURE

Za prvo trimesečje leta 1957 pripravlja vlada velik načrt, kako bi se zanimanje za knjige razširilo med množice. V ta namen je podtajnik v predsedništvu vlade Natoli sklical v Rim zastopnike vseh prefektur in jim razložil program »srečanja s knjigo« (incontri con il libro). Načrt bo izvedel Zavod za italijansko knjigo. Prirejali bodo sestanke, kjer bodo ugledni kritiki javno ocenjevali nove knjige, ki so izšle od oktobra do decembra letošnjega leta. Posebna propaganda za širjenje knjige se bo razvila tudi po šolah. Med ljudstvom se bo pa priredilo javno glasovanje: katere knjige so najboljše, kakšno čtivo si ljudje žele, kje se najmanj bere in podobno. Ta kulturna pobuda je vsekakor hvalevredna.

SLOVENSKE PESMI V MAKEDONIJI

Pri založbi Kočo Racin v Skopju je izšel zbornik slovenske poezije v makedonskem prevodu. Pesmi sta prevedla Srbo Ivanovski in Gane Todorovski. Uvod je napisal mladi slovenski kritik Janko Kos, ki je verjetno tudi vplival na izbor, ker so v njem pretrpano zastopani pesniki mladega pokolenja: Minatti, Filipič, Smit, Kovič, Menart, Zlobec in drugi, ki nikakor nimajo take teže v slovenski poeziji, kot bi se to zdelo po omenjenem zborniku. Preslabo pa so v njem zastopani pesniki moderne in generacije med obema vojnama ter tudi sedanji starejši pesniški rod. Tako sta zastopana n. pr. najboljša sodobna pesnika Cene Vipotnik in Jože Udovič skupno s tremi pesmimi, medtem ko je zastopana Kajetan Kovič, ki je komaj znan, s tremi.

MAKEDONSKI SLOVAR

Makedonci v stari Jugoslaviji niso bili priznani kot poseben narod. Njihovo deželo so Srbi imenovali Južna Srbija in njihov jezik so smatrali za srbsko narečje. Po tej vojni pa so se Makedonci narodno zelo razmahnili ter začeli načrtno razvijati svoj književni jezik. Pred kratkim je izšel makedonski slovar, ki vsebuje 50.000 besed.

M. Z. Stopinje v snegu

To zgodbo mi je nekdo pripovedoval nekoč na mojih romanjih po svetu. Ne spominjam se več natančno, kje je bilo. A zdi se mi, da v Genovi. Lahko pa tudi, da je bilo v Benetkah ali v Marseillu. Takrat — bilo je nekaj let po vojni — sem se klatil po pristaniških četrtih teh mest in iskal priložnosti, da bi dobil delo na kakih holandski ali skandinavski ladji. Na teh ladjah so bili namreč najmanj natančni glede papirjev in še precej radodarni s plačo. A to ni važno za zgodbo, ki bi vam jo rad povedal.

Se zdaj vidim pred seboj obsežno, obokano pristaniško gostilno, o kateri sem vedel, da vanjo radi zahajajo tuji mornarji. Upal sem, da se bom v njej lahko seznanil s kakim skandinavskim mornarjem, ki bi me pospremil na ladjo in me priporočil, če bi ravno koga potrebovali. Skandinavci se namreč radi napijejo in stepejo in tako se pogosto zgodi, da kakšnega odpeljejo v bolnišnico ali zapor, in včasih ne gre drugače, kakor da vzamejo na njegovo mesto koga drugega. Vidite, na tako priložnost sem

čakal, in to je bila gostilna, kjer so se take priložnosti pogosto ponujale.

To sem takoj začutil, ko sem vtaknil nos vanjo. Bila je polna, zakajena od dima cigaret, da je luč tonila v njem kot v megli, in dim se je zdel kisel od vina in masten od ostrega vonja sardel, ki so jih najbrž kar naprej cvrli v zagrajenem kotu, kjer je stal štedilnik in izza katerega je počasi prilezel debeli majhni krčmar, čudno podoben pajku, ravno v hipu, ko sem postal sredi beznice, da se razgledam, kam bi sedel. Nekaj odcvelih žensk pri mizah me je napol vablljivo, napol izzivalno opazovalo. Namrdnil sem se jim zasmehljivo — to je najboljša taktika s takimi ženskami — in sedel v kot blizu mize, za katero je sedel tuj mornar s pol litra rdečega vina pred seboj in si podpiral glavo z dlanjo. Zdel se mi je žalosten, ali okajen. Najbrž je bil oboje. Imel je bled, suh, malo pegast obraz in svetle, gladke lase.

»De er norsk sjöman?«, sem vprašal v polomlje-

ni norveščini, ki sem se je naučil na norveških ladjah.

»Nein«, je zagodrnjal.

»Ein Deutscher?«

Ni odgovoril.

Pil sem svojega pol litra rdečega in molčal. Čez čas je dvignil oči od kozarca in me začel gledati.

»Sie sprechen deutsch?« je spregovoril.

»Da.«

»Ali ste Nemeč?«

»Ne.«

Potem sva spet molčala. Krčmar mu je prinesel novega pol litra, brez besede, kot avtomat.

Prišla je nova družba in prisledla k mornarjevi mizi. Bili so pristaniški delavci, glasni in dobre volje, tolkli so se po ramenih, klicali krčmarja »Gi-gi« in izvlekli karte. Bil je sobotni večer, nekaj dni pred božičem.

Tuji mornar je pograbil svojo steklenico, se dvignil in pristopil k moji mizi, ki je bila najbolj v kotu in je edina še ostala nekoliko izven hrupa in gneče.

»Dovoljeno?«

Sveta noč, blažena noč...

Po vsem svetu, koder žive kristjani, odmeva na sveti večer starodavna, miline polna božična pesem »Sveta noč, blažena noč«. Brez nje ni pravega božičnega razpoloženja v srcih.

Ta pesem je nastala visoko gori v salzburških hribih. Pelj so jo v nemščini, a v kratkem času je že odmevala v nešteti jezikih po vseh delih sveta.

Bilo je na sveti večer leta 1818. V župnišču Haltein na Solnograškem je sedel v svoji sobi kaplan Mohr. Pripravljal se je na polnočno pridigo ter se zazrl v stavek, s katerim bo župljanom oznanil blagovest: »Danes vam je rojen Rešenik v mestu Davidovem...« Skozi okno so blestele tisočere zvezde in po hribovskih stezah so migljale bakle in luči vernikov, ki so se z gorskih vasi spuščali v dolino k polnočnici.

Tedaj je potrkalo na vrata. Na pragu je stala kmečko opravljena ženska, zavita v debelo, volneno ruto.

»Kaj bo dobrega mati? Nocoj je sveta noč.«
»Res, Jezusček se rodi. Pri nas, gospod, je prišlo tudi dete na svet. Tako majceno in drobceno je, in ne vemo, če bo živelo...« in so se ji ulile solze.
»Prosim, da bi prišli krstit, da ne bi umrlo.«

Kaplan se je brž zavil, vzel luč in se spenjal po zasneženih zamekih visoko v breg. V borno kočjo sta stopila. Na grobo stesani postelji je ležala mati z detetom. Prava podoba jaslic v Betlehemu, si je mislil kaplan in opravil krstne obrede.

Mlada mati je kar zažarela od veselja, ko je gospod blagoslovil dete in dejal: »Z Jezusčkom sta rojena. Mali bo z vami živel zdrav in bo priden.«

PESEM SE RODI

Ko se je vračal v dolino, so začeli z vseh cerkva pozvnanjati svetonočni zvonovi. Mlademu duhovnu se je naveliko tako veselje in tak mir v duši, kot da bi bil navzoč pri samem betlehemskega rojstvu. Srce je iskalo besed, da bi povedalo, kaj čuti.

Kaplan Mohr je stopil pred razsvetljeni oltar. Ves ginjen je po evangeliju govoril o čudežnem rojstvu Boga in človeka v tej blaženi noči. Besede so zvonile kot pesem. Na koru je pa na tiho spremljal stare božične pesmi vaški učitelj Franc Gruber.

Minila je polnočnica. V božjem hramu je trepetala pred jasicami večna luč. Vsa vaška okna so bila razsvetljena. Kaplan je zopet sedel k pisalni mizi. Roka je zdrsula po papirju in iz prepolnega srca so se kar sami od sebe izlivali verzi: »Sveta noč, blažena noč...« Nič ni bilo treba popravljanja; kakor jih je kaplan občutil, ko se je vračal z božičnega krsta na gori, tako jih je zapisal.

Nasmehljaj se je in vtaknil papir v žep. Manjkala je še melodija. Vzel je suknjo in lanterno ter gazil sneg proti stanovanju prijatelja Gruberja. Pokazal mu je pesem. Organist je snel kitaro in zabrenkal spev. Ni dolgo minilo in že sta oba prepevala »Sveto noč...«

Tako sta se rodili ta prelepa pesem in melodija. Na božično jutro pri veliki maši je Gruber že igral pesem s spremljavo. Pel je z zvonicim glasom. Pri zadnji kitici je že vsa cerkev poprijela. Staro in mlado jo je pelo v blaženih solzah.

Nekaj let so farani to pesem čuvali kot svojo svetinjo. Otroci v šoli so se je naučili; ves božični čas so jo peči.

Nekaj let zatem je ta božični slavospjev nastopil

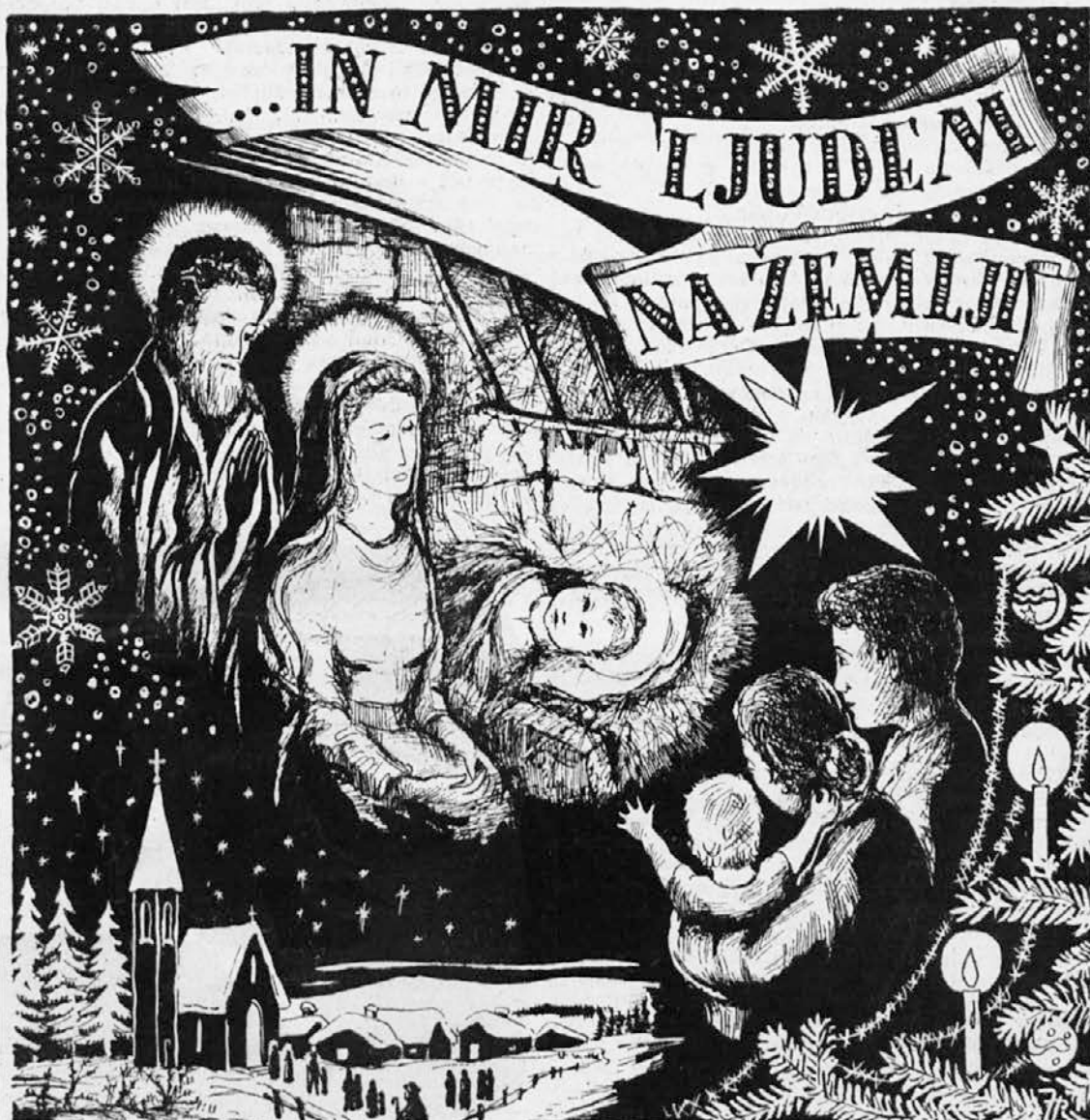
zmagovito pot v svet. To pa je bilo tako: vaški čevljar Strasser je hodil s svojim blagom po sejnih in večkrat jemal s seboj svoje štiri fantke, ki so s čistimi glasovi prepevali na koru. Tako so nekoč po Novem letu prišli z očetom na sejem v veliko mesto Lipsko. Ko so opravili z očetom posle in si ogledali mestni vrvež, so utrujeni zvečer sedli na klop v mestnem vrtu. Po daljnem domu se jim je stožilo, pa je iz mladih grl privrela domača popevka, ena, pa še druga in tretja.

»Dajmo še tisto našo,« predlaga najmlajši. Iz grl je ubrano priplavala »Sveta noč...« Gruča poslušalec se je brž zbrala okrog mladih pevcev in je z navdušenjem poslušala božične speve. Tedaj pristo-

pi starejši gospod in povabi dečke, naj gredo z njim.

Bil je glashbeni ravnatelj Pohlenz. V veliki, razsvetljeni koncertni dvorani Lipskega so vaški fantiči strmeli, kako lepo pojejo tam na odru. Prijazni gospod jih sredi koncerta povabi na oder in jim reče, naj zapojejo tisto pesem, ki so jo prej peli na klopici. Čevljarjevi štirje nič, bili nič v strahu. Lepo in mehko so zapeli o blaženi noči. Poslušalci so kar strmeli. V obeh se zalesketale solze in kmalu je vsa dvorana tiho pela »Sveto noč...«

Od tega večera dalje se je ta prelepa pesem začela hitro širiti in je zajela vse dežele in dobre ljudi na svetu.

F. PISCANC

V BOŽIČNI NOCI

»Nisem razpoložen za tako družbo, vsaj nocoj ne,« je namignil na pristaniške delavce, ki so z zadovoljstvom razmaknili stole. Vzburjal je bolj vtis pijanega nemškega oficirja kot mornarja. Kolikor smo jih spoznali v vojni, ni nič čudnega bilo, če so se po koncu vojne zapili ali pristali v tujski legiji in kot mornarji na tujih ladjah.

Tako se je zgodilo, da sva se seznanila in skupaj spila še nekaj alkohola. Morda je bilo to vzrok, da se je okrog polnoči nekam vzdramil in mi začel pripovedovati čudno zgodbo, počasi, z dolgimi presledki in z zapletajočim se jezikom, včasih skoro šepetaje, kakor da jo pripoveduje bolj sebi kot meni, ali kakor da jo ponovno doživlja, čeprav se je morda tudi kaj zlagal.

»Bilo je tik pred vojno,« je pripovedoval. »Studiral sem drugo leto medicine na univerzi v Berlinu, ko sem se zaljubil v neko dekle. Ime ji je bilo Rosemarie. Videl sem jo včasih na tramvaju, s katerim sem se vozil zjutraj na predavanja, in včasih tudi zvečer, kadar sem se vračal. Stanovala je namreč neke v bližini. Takoj prvič, ko sem jo videl, je napravila močan vtis name. Četudi se mi je mudilo k predavanjem, sem izstopil na postaji, kjer

je ona izstopila, in ji sledil. Videl sem, da je stopila v veliko trgovsko hišo na Alexanderplatzu, in zato ni bilo težko ugotoviti, da je prodajalka. Imela je temne, bujne, nekoliko kodraste lase, ki so ji obdajali lepi obraz kot dragocen okvir, in mile, tople, velike oči s črnimi obrvmi. Ni bila posebno velika, a lepe, prožne, južnjaško mehke postave. Zdelo se mi je čisto drugačna kot druga berlinska dekleta. Bil sem zaljubljen, a bila je res čudovita. Izžarevala je neko milino, ki je pri dekletih, katere sem poznal, nisem bil vajen.

Kmalu sva se seznanila; dovolila je, da jo spremljam, in ob nedeljah sva se z mojim motornim kolesom vozila na izlete k jezerom v okolico. Bil sem srečen, lahko rečem, kakor nikoli prej, da o sedanjem času niti ne govorim. Povedala mi je, da je njena mati Judinja, a tega ni nihče vedel, ker je bila naše vere. Ze predniki so prestopili iz judovske v našo vero. Bili so doma nekeje na Češkem, od koder so se preselili v Berlin.

Lahko bi mi bila zatajila, da je v njej pol judovske krvi, a mi ni. Mene pa to takrat tudi ni bogve kaj motilo. Sicer sem tudi jaz kot toliko drugih mladih ljudi v Hitlerjevi Nemčiji odobral nacio-

nalsocialistične rasne teorije, a samo v teoriji. Zdelo se mi je čisto naravno, da v najinem primeru ne pridejo v poštev, saj zame ni bilo lepšega dekleta, kot je bila Rosemarie. Domenjeno je bilo, da bova o tem molčala, da bi si ne nakopala sitnosti glede poroke. Kmalu sva se poročila in si najela majhno stanovanje v veliki novi hiši v vzhodnem predmestju. Ona je hodila naprej v službo, četudi je kmalu pričakovala otroka, jaz pa sem nadaljeval študij. Se vedno sva se vsako jutro skupaj vozila s tramvajem v mesto. Bila sva srečna.

Potem pa je izbruhnila vojna. Moral sem v vojsko. Nered sem odpravil in pustil ženo samo ravno nekaj mesecev pred porodom. Nisem bil navdušen za vojno, četudi se mi je zdelo pravilno, da napademo Poljsko in ji spet odvzamemo pokrajine, ki nam jih je iztrgala po prvi svetovni vojni. Toda počasi mi je začela vojna ugajati. Bil sem v oklepni enoti in lepo je bilo drveti s tankom po cestah, ali se težko valiti preko žitnih polj med grmenjem topov in letalskih motorjev nad nami. V tem je bilo nekaj, kar me je opajalo. Čutil sem se kot deček

(Nadaljevanje na 10. strani)

Stopinje v snegu

(Nadaljevanje z 9. strani)

ogromne, mogočne enote, kot jeklen zob silnega, preciznega stroja, ki drobi vse pred seboj.

Ko sem se vrnil proti koncu leta na dopust, sem našel doma lepega sinčka, s temnimi lasmi in milimi temnimi očmi, kot jih je imela mati. A prvič sem si zaželel, da bi imel rajši plave laske in modre oči s sijajem jekla. Na skrivaj sem se oziral po ženi. Tudi ona se mi je prvič zazdelo nekam tuja s svojimi bujnimi kodrastimi lasmi in toplo rjavkasto poltjo južnjakinje. Vleklo me je k njej kot prej, čutil sem, da jo ljubim, a vedno spet mi je prihajalo na misel, da je Judinja in da je dala nekaj judovske krvi tudi mojemu otroku.

»Kaj ti je?«, me je vprašala včasih. »Zdiš se mi nekoliko spremenjen.«

»To dela morda uniforma,« sem rekel v šali.

»Morda res,« je rekla. »Samo prosim te, nikar ne ubijaj, če ni nujno. Če ne boš ubijal, sem prepričana, da se boš tudi ti srečno vrnil in bomo spet živeli srečno in brez strahu.«

»Upajmo, da bo tako.«

»Prepričan pa nisi?« je vprašala in se privila k meni.

»Oh, seveda, tudi prepričan sem.«

Potem sem bil pri preboju francoske fronte in pri Dunquerqueu. Bilo je veličastno drveti tako naprej pod vihrajočo zastavo s kljukastim križem. Ves svet se nas je bal, vse je bežalo pred nami. A mi se pri svojem drvenju naprej še zmenili nismo za množice beguncev ob straneh ceste. Drveti smo naprej, vsa Evropa je bila odprta pred nami.

Doma so nas slavili kot zmagovalce. Sprejemali so nas z govori, s cvetjem, z zvonjenjem zvonov, dekleta so nas poljubljala na železniških postajah.

Samo v ženinih očeh sem opazil nekaj kot strah in tiho žalost. Včasih, kadar je mislila, da je ne vidim, me je dolgo opazovala. Ponoči se je včasih vzdignila na komolec, prižgala luč na nočni omari in me gledala. Če sem se prebudil od svetlobe, se je napravila, kakor da išče prašek za glavobol.

»Ali ne maraš več otrok?« je nekoč tiho vprašala.

»Zdaj ni čas za to. Lahko padem...«

»Bili bi mi v tolažbo.«

»In v breme.«

»Ne. Morda jih nočeš več zato, ker sem judovske krvi?« je nenadno vprašala.

»Bodi pametna,« sem odgovoril. »Kdo pa ve za to?«

Ni mi odgovorila. V meni pa je vendar ključalo. Uganila je, sem si rekel, a nimam poguma, da bi ji priznal. Ni mi dalo miru. Vrtalo je v meni noč in dan. Kadar sem pobožal otroka po temnih laskih, sta se v meni bojevala ljubezen in sram. Nekoč sem se zavedel, da sem si nehote obrisal roke ob svoje oficirske hlače, kakor bi bile mastne. Ne vem, kje sem bral, da imajo Judje mastne lase.

Ko smo vdrl v Rusijo, sem napredoval v majorja in ponudili so mi, da bi prestopil v SS oddelke. Privolil sem. Za božič sem dobil teden dni dopusta, a sem ga preživel največ na Dunaju. Se vedno se je tam našlo obilo priložnosti za zabavo. Doma sem prespal samo eno noč. Bilo je med bitko za Stalingrad, ko sem vložil tožbo za ločitev zakona. V utemeljitvi sem navedel samo različnost značajev. Ženi sem pojasnil stvar v nekaj vrsticah. Bilo mi je nerodno in tudi sram me je bilo, a najbolj me je bolelo srce. Nisem hotel misliti na to. Skoraj vsak dan sem pisal nekemu dekletu na Dunaj, a na tihem sem vedel, da je goska in da je nimam rad. Rosemarie mi je odgovorila le s kratkim pismom, da mi je hvaležna, da nisem navedel pravega vzroka, in to zaradi otroka. Od takrat nisem več slišal o njej, nisem se več zanimal zanju, nisem se niti hotel zanimati, da bi laže pozabil.

Kako je bilo potem v Rusiji, ne bom pravil, saj dobro veste. Umikali smo se preko Romunije, Ma-

džarske in severne Jugoslavije. Pri Mariboru so nas zajeli partizani. Pravočasno sem odvrnil uniformo in si oblekel uniformo nekega padlega vojaka. Vzel sem mu tudi njegove dokumente. Pod tujim imenom sem preživel tri leta v ujetništvu. Niso me odkrili. Jeseni leta 1948 so me izpustili in poslali s transportom v zahodno Nemčijo. V resnici sem bil doma v Vzhodni Prusiji, a kje je bila zdaj ta! Moji starši, ki so imeli tam veliko posestvo, so najbrž umrli na begu. Nisem jih mogel najti. Ostal sem v Münchenu in si poiskal delo pri Američanih. Ni mi bilo ravno sile, a miru nisem našel. Peklo me je v duši in včasih me je zagrabilo tako hrepenenje, da sem si grizel roke do krvi... Žgala me je dlan, ki sem si jo bil obrisal, ko sem pobožal glavo svojega otroka. Nепrestano sem čutil v njej njegove mehke kodre. Zdelo se mi je, da bi mi odleglo, če bi ga lahko še enkrat pobožal.

Umolknil je in izpil kozarec na dušek. Natočil si je še enega in nato nadaljeval:

»Vzdržal sem leto dni, nato sem začel naskrivaj poizvedovati po Rosemariji in otroku. Bal sem se, da se jima je kaj zgodilo. Zvedel sem, da Rosemarie ni več v Berlinu in da je bila hiša bombardirana. Bila sta evakuirana nekam v Avstrijo. Poizvedoval sem dalje in končno sem zvedel, da živi v majhnem mestecu Gornje Koroške pod Visokimi Turami in da je spet poročena. Zabelelo me je še bolj, kot sem mislil. Bilo je ravno pred božičnimi prazniki. Vzel sem si nekaj dni dopusta in se odpeljal na Koroško. Hotel sem jo samo videti in samo še enkrat pobožati glavo svojega otroka.

Prišel sem v mestece sredi dopoldneva, a plazil sem se ob zidovih kakor zločinec, pripravljen, da vsak hip smuknem v kako vežo. Bal sem se srečati tako nenadno Rosemarie, sram me je bilo, da bi se znašel pred njo tak, brez uniforme s trakovi frontnih odsekov in odlikovanj. Ne prenesel bi njenega

hotela. Na trgu sem se ustavil in opazoval poplesavanje snežink okrog ulične žarnice. Bile so živi srebrni metulji. Se nikoli nisem tega opazil. Počasi sem šel nazaj proti tisti ulici. Na cestah skoro ni bilo več ljudi.

Gledal sem hišne številke in se za hip ustavil pred tisto, ki sem jo imel zabeleženo. Tu živita. Bila je majhna, spodaj zidana, zgoraj lesena hišica s strmo streho, kot jih zdaj toliko gradijo v Avstriji, hišica za delavce in majhne uradnike. Stala je nekoliko proč od ceste in okrog nje je bila ograja. Okna so bila razsvetljena. Počasi sem gazil sneg okrog hiše, dokler nisem opazil za nekim oknom ljudi. Hotel sem se postaviti na kako majhno vzpetino kje blizu hiše, od koder bi lahko opazoval ljudi v notranjosti. Toda pod oknom so bila zložena polena za kurjavo, a počasi sem se vzpel nanje ter kleče pogledal skozi špranjo med zastorom in okenjskim okvirjem. Sredi spalnice je stalo božično drevo in deček kodrastih črnih las in velikih, temnih oči ga je krasil z obeski. Pomagal mu je možki mojih let, ki ga nisem niti dobro pogledal. Opazil sem le, da se živahno in ljubeznivo pogovarjata. Deček je bil tisti, ki je odločal, kam pride kak obesek, in možki se mu je smeje pokoraval.

Na zofi ob majhni mizi je sedela Rosemarie. V naročju je držala plavalaso deklico, staro morda leto dni, ki ji je vstajala v naročju in stegovala ročice po škatli na mizi, v kateri so bili obeski. Rosemarie jo je pustila, a kadar je deklica že skoro dosegla škatlo, jo je umaknila in dekletce je zavrnilo od jeze in nestrpnosti. Rosemarie se je smehljala. Videti je bila srečna. Govorila je z dečkom in možem in njene oči so romale od deklice do nje. Bila je ista kot nekdanj in vendar drugačna.

Dolgo sem klečal tam na polenih in naslanjal čelo na šipo. Nihče ni pogledal proti meni. Gledal sem svojega otroka in Rosemarie, ki nista bila več moja, in začutil sem bolečino v dlani, ki si je želela, da ju poboža.

Ne vem, kako se je zgodilo, da so polena zaropotala in se jih je nekaj podsulo. Morda sem bil

*Blagoslovljen božič
in
srečno novo leto
želi
vsem Slovencem*

NOVI LIST

pogleda. Sedel sem v kavarni in opazoval otroke, ki so prihajali mimo, mnogi s smrečicami pod pazduho, rožnatih lic zaradi mraza in veselja. Računal sem, kakšen je zdaj moj otrok. Gledal sem pisane otroške čepice, če kukajo izpod katere kodrasti, temni lasje, ali da bi zagledal svetle, mehke črne oči. Nisem jih zagledal.

Proti večeru je začelo rahlo snežiti. Snežinke so se najprej rahlo in poredko poigravale nad ulico med lepimi baročnimi hišami, nato pa je postajal njihov ples vse hitrejši. Strehe in ulica so postajale bele. Otroci so zajemali sneg v dlani, in ljudje, ki so prihajali v kavarno, so se ga s hrupom otresali pred vrati in topotali s čevlji. Počasi se je začelo mračiti. Stopil sem v svojo hotelsko sobo v zgornjem nadstropju, da bi vzel daljnogled. Ko sem prižgal luč, sem opazil na mizi vazo z omelem in smrekovimi vejicami.

»Saj res, nocoj je božična noč,« sem se spomnil. V svoji živčnosti sem bil že pozabil na to.

Vprašal sem natakarico, kje je ulica, kamor sem bil namenjen. Pokazala mi je, kje mi je iti. Počasi sem stopal po ulici, noge so se že rahlo udirale v novem snegu. Sel sem počasi, da bi se prej popolnoma stemnilo in da bi bilo še manj ljudi na cestah. Ko sem prišel do tiste ulice, sem se že po nekaj korakih spet obrnil in ponovno premeril vso pot do

neroden, morda sem v svojem obupu napravil kako preveč krčevito kretnjo. V sobi so slišali ropot. Rosemarie je vstala in pokazala proti oknu, možki pa je vzel nekaj izpred peči in se napolnil proti sobnim vratom. Naglo sem se umaknil v temo in med smrečje, ki je obrobljalo hišo od dvoriščne strani.

Videl sem moža in dečka, ki sta šla okrog hiše. Deček je nosil baterijo in usmerjal njen svetlobni stžec na vse strani.

»Stopinje v snegu,« je pokazal. Sledila sta jim okrog hiše, nato sta se ustavila v negotovosti. Pripravljen sem bil umakniti se še globlje v smrečje. Tedaj je stopila na prag Rosemarie in ju zaskrbljeno poklicala, vsa obsijana od luči v ozadju:

»Pridita noter! Naj bo, kdor hoče. Tu nima kaj iskati.«

»In kako se je stvar končala?« sem vprašal. Zbudil se je kot iz sanj, morda je bil res že pijan.

»Vrnil sem se v München, odpovedal službo in si poiskal delo na neki holandski ladji. Zdaj se klatim po svetu kot večni Jud, da, kot večni Jud, ha, ha, ha.«

»Signori, ura je ena, zapreti moram,« je prišel povedat pajek.

Od takrat Nemca nisem več videl. (KONEC)

Krožek mladih izobražencev

vabi

na sestanek, ki bo v soboto, 29. decembra, v Gorici na Travniku št. 18/II. Predaval bo dr. Jože Bitežnik

O STVARNIH NALOGAH NAŠE MLADINE

Vstop z vabilom.

GOSPODARSTVO

Petrolej - črno zlato

Beseda »petrolej« pomeni toliko kot »kamenito olje« (oleum petrae). To olje so poznali že v starem veku, saj so ga uporabljali za pripravo posebne asfaltne malte pri zidanju Babilona in Niniv, ravno v bližini današnjih bogatih vrelcev v Iraku. Mnogi zgodovinarji stare dobe govorijo o vrelcih kamenitega olja (Plutarh, Herodot, Plinij in drugi), katero so že tedaj bili odkrili na mnogih krajih: tako na Siciliji in v Grčiji, pa tudi pod Kavkazom. Petrolejska industrija pa se tedaj ni mogla razviti, ker niso še vedeli, kaj naj počno s petrolejem. Taka industrija se je razvila šele dva tisoč let pozneje — v Ameriki, od koder se je razširila po vsem svetu.

MALO ZGODOVINE

V Ameriki so odkrili petrolej domačini-Indijanci, ki so ga pa rabili samo v zdravilne namene. L. 1836 so bili najizdatnejši vrelci v ameriški državi Virginija, kjer se ga je nateklo letno do 100 sodov (po 160 litrov). Petrolejsko industrijo pa so ustanovili l. 1859, ko so pri Titusville v Pennsylvaniji pri vrtnanju za artezijskim vodnjakom našli v globini 22 m na izredno bogat vrelce, ki je dajal dnevno po 1000 galonov petroleja. Vest o vrelcu se je hitro razširila in nastala je prava »petrolejska mrzlica«: tudi drugi ljudje so začeli vsepovsod vrtati, večina je pri tem sicer zapravila vse svoje premoženje, a mnogim se je le posrečilo, da so odkrili nove vrelce. Ker pa takrat ni bilo še posebnega povpraševanja po petroleju, je njegova cena hitro padala. Medtem ko se je cena vrtela l. 1859 za sod okoli 20 dolarjev, je padla dve leti pozneje na 10 centov, to je na komaj pol odstotka prvotne cene. Sledil je gospodarski polom, ki je uničil večino lastnikov vrelcev.

Tedaj je pa nastopil mož, ki je spremenil petrolej v vir neizmernega bogastva in naredil iz njega najvažnejše gospodarsko orožje novega časa. To je bil John D. Rockefeller, ki je spoznal bodočo velikansko važnost petroleja. Pokupil je vrelce propadlih vrtalcev in mnogo čistilnic petroleja. L. 1870 je ustanovil družbo »Standard Oil Company«, ki je v kratkih letih zagospodovala nad 95 odstotki ameriške petrolejske proizvodnje. Medtem ko je v začetku Rockefeller daroval ljudem celo svetilke, samo da je petrolej lahko prodajal, je po uvedbi motorjev začelo povpraševanje po petroleju samo po sebi naglo rasti in raste še danes.

V začetku 20. stoletja se je pa tudi v Evropi pojavil velik petrolejski podjetnik, in sicer Holanec Deterding. V različnih državah je začel organizirati trgovino s petrolejem in se v ta namen posluževal holandske družbe »Royal Dutch Oil Company«. Kmalu zatem se je podjetje združilo s podobno angleško družbo »Schell Transport and Trading Company« in nastala je nova družba »Royal Dutch Shell«, ki je v kratkih letih organizirala prodajo petroleja po vsej Evropi in tudi v Aziji.

Novo podjetje je pričelo z lastno proizvod-

njo petroleja tudi v Evropi: najprej so odkrili petrolej v Galiciji v okolici Drohobiča, potem v Romuniji in v Rusiji. Novi družbi se je posrečilo pridobiti nekaj petrolejskih vrelcev celo v Ameriki sami in tako je Deterding začel tekmovali z Rockefellerjem v njegovi lastni domovini. Med obema je nastal hud boj. Z nižanjem cen sta hotela drug drugega uničiti, a to ni trajalo mnogo časa, ker sta se nasprotnika končno zedinila. V posebnem dogovoru sta si določila vsak svoje področje. Tekmeča sta si razdelila svet.

BLIŽNJI VZHOD

Prva svetovna vojna je pokazala, kako važno je imeti na razpolago dovolj petroleja, ki je glavno gonilno sredstvo za vsa prometna vozila v zraku, na zemlji in po morju. Zato so si po vojni skušale vse vlade zagotoviti čimveč lastnih petrolejskih vrelcev. Vse so najprej skušale odkriti morebitna ležišča na lastnem ozemlju, toda v Evropi sami ni bilo mogoče priti do novih virov. Razen že znanih v Galiciji, Rumuniji in v Rusiji ni bilo najti drugih. Zato so se začele evropske države, posebno bogate in vojaško močne, kot sta Anglija in Francija tembolj zanimati za vrelce na Bližnjem Vzhodu, katerih važnost se tudi danes še vedno bolj veča, posebno odkar je ugotovljeno, da se nahaja pravo morje petroleja v podzemlju okoli Perzijskega zaliva, to je v Perziji, Iranu, Iraku in Arabiji in na bližnjih otokih. Računajo, da so ta ležišča petroleja največ-

Svetovna proizvodnja

Lansko leto je znašala proizvodnja surovega petroleja na vsem svetu 765 milijonov ton, in sicer 47% v ZDA (Amerika), 21% na Bližnjem Vzhodu, 15% v Venezueli, 10% v Rusiji in njenih podložniških državah, ostalih 7% je pa razdeljenih drugod po svetu. Vsaka država skuša seveda najti petrolej predvsem na lastnem ozemlju. Manjša ležišča se najdejo več ali manj v vsaki državi. V Jugoslaviji je danes proizvodnja mnogo višja kot pred vojno in sedaj so odkrili še nova ležišča. Celotna jugoslovanska proizvodnja pa je še zelo pičila. V Italiji so odkrili petrolej v Padski ravnini, v Abrucih in na Siciliji. Dosedanja italijanska proizvodnja pa ne dosega niti pol milijon ton in krije komaj majhen odstotek lastne potrebe. Tako je več ali manj tudi v ostalih državah.

Zgornje številke nam pravijo, da ZDA še vedno nadvladujejo svetovno proizvodnjo. Pod njihovim nadzorstvom ni samo omenjenih 47% svetovne proizvodnje, temveč povrh še skoro vseh ostalih 15%, ki jih predstavljata Venezuela in Saudova Arabija. V celoti je okoli 75% svetovne proizvodnje petroleja v ameriških rokah. Amerikanci tudi najbolj vneto stikajo za petrolejem po vseh mogočih deželah ter so za to najbolj opremljeni: saj imajo na razpolago najpopolnejša tehnična sredstva in dovolj kapitalov. Kako visoka je njihova tehnika za črpanje in iska-

ja na svetu. Zato se ne smemo čuditi, da so postala središče, okoli katerega se vrtili politika najvažnejših sodobnih držav, kot so Anglija, Francija, Združene države in Rusija.

Najprej se je za petrolej Bližnjega Vzhoda začela zanimati Anglija. Že l. 1909 je ustanovila družbo Anglo-Persian Oil Comp., ki se je po drugi svetovni vojni preimenovala v Anglo-Iranian Oil Comp., ker se je Perzija medtem prekrstila v Iran. Danes se družba imenuje British Petroleum Comp. in nadzoruje precejšen del proizvodnje v Iranu, skoraj vso v Iraku in v Kuwaitu ter deloma v Quataru. Angležem so se prav kmalu pridružili Francozi, po drugi svetovni vojni so se pa pojavili še Amerikanci, ki so si zagotovili vse pravice pri črpanju vrelcev v Saudovi Arabiji. V črpalne naprave in v petrolevo je bilo vloženi mnogo tisoč milijard lir, ki so se seveda že davno izplačale, tako da prinašajo vrelci družbam ogromne dobičke.

Severno od ogromnega podzemeljskega petrolejskega morja okoli Perzijskega zaliva leži ob Kaspijskem morju rusko petrolejsko področje: v Baku in na severu v Grozni.

Sovjeti so vložili v naprave za pridobivanje petroleja ogromne kapitale in visoko dvignili proizvodnjo. Ker pa tudi sovjetske potrebe po petroleju stalno rastejo in ker se zdi, da so dosedaj odkrita ruska najdišča petroleja omejena, so se Rusi začeli zanimati tudi za petrolej okoli Perzijskega zaliva. Sovjeti so skušali priti z različnimi sredstvi do ondotnih vrelcev, a do sedaj niso uspeli. To je tudi ozadje zadnjih sporov, ki so se vneli okoli Sueškega prekopa in ki še niso zaključeni ter najbrž še dolgo ne bodo. Gospodarstvo Evrope je namreč pretesno navezano na petrolej Bližnjega Vzhoda. Ta petrolej je blizu in zaradi manjših prevoznih stroškov bolj poceni kot ameriški ali oni iz Venezuele.

nje petroleja, kaže najbolj dejstvo, da vrtajo že nad 6.000 m globoke luknje in da so v Mehškem zalivu napravili celo umetne otoke, s katerih črpajo petrolej iz zemlje na morskimi globinah.

PRIZOR IZ IGRE »JANKO IN METKA«

BOŽIČNA VOŠČILA

»Ali naj jim voščimo?« je vprašala žena moža. »Lansko leto smo jim sicer voščilo poslali, oni nam pa niso voščila poslali. Bržkone nam ga tudi letos ne bodo poslali, ker mislijo, da jim ga letos mi ne bomo več poslali. Kaj misliš, ali bi jim ga kljub temu poslali ali pa meniš, da bi bilo bolje, da bi ga jim ne poslali? Morda bi ga pa vendarle poslali.«

Šport na svetu

XVI. olimpiada je dobro uspela

Olimpijski ogenj je že davno ugasnil in vsi športniki so se že vrnil domov. Upravičeno smemo reči, da so olimpijske igre uspeli, čeprav jim je napeti svetovni politični položaj pritisnil svoj pečat. Rusi so tiho prehajali od zmage do zmage, tako da so na koncu dosegli največ uspehov, medtem ko so v začetku bili Američani daleč najboljši.

V središču pozornosti je bila seveda lahka atletika, kraljica vseh športov. Pričakovali smo več svetovnih rekordov, toda priznati moramo, da se v tako ostri konkurenci težko rodijo novi svetovni viški in je poleg tega med tekmami ves čas pihal nasproten, močan veter.

Junak letošnje olimpiade je nedvomno 21-letni Američan Bobby Morrow, ki je odnesel kar tri zlate kolajne (100 m, 200 m, 4x100 m). »Veliki Vladimir«, kot so imenovali Kuca, pa je osenčil slavnega Zatopka. V čudovitem teku je Rus došel prvi tako na 5000 m kot na 10.000 m ter popolnoma osmešil znanega Angleža Piriea. Ne da bi se spuščali v dolgovazne razlage, moramo priznati, da v lahki atletiki gospodujejo ZDA. Američani so se povsod sijajno izkazali in izbojevali več zmag kot v Helsinkih. Rusi so zmagali le v treh disciplinah, in sicer po zaslugi Kuca in Spirina. Ostali Evropejci so se tudi dobro odrezali, saj so odvzeli Američanom 4 zlate kolajne (Delaney - 1500 m; Brasher - 3000 m ovire; Mimou - maratonski tek; Danielsen - kopje). Častno so se uvrstili domačini Hogan, Landy, Porter in Lawrence. Izmed atletinj je bila najuspešnejša Cuthbertova, ki je prejela tri zlate odlikovanja. Rusinje so bile sicer poražene v tekih, a so si nekoliko opomogle v metih. Američanke so dobile le eno zlato kolajno, kar pomeni, da v ZDA posvečajo premalo pozornosti ženskim disciplinam. Poleg atletike so bila zelo lepa tudi plavalna tekmovanja, katerim je prisostvovalo več tisoč gledalcev. Vsi domači tekmovalci so v začetku dali vse iz sebe, tako da so si od 13 kolajn osvojili kar 8. V več disciplinah so bili brez resne konkurence in je njihova premoč prišla posebno do izraza v štafetah. Zmagi Yorzykova in Mannijeve sta edina tolažba ostro poraženih Američanov. Japonci pa so tokrat izvojevali eno zlato z najboljšim plavalcem prsnega sloga Furukawajem, ki se je posebno odlikoval s svojevrstnim podvodnim načinom plavanja.

BORBA POVSOD

V skokih so pa zabeležili Američani lepe uspehe. Nogometne tekme so se odigravale na koncu. Odsonost večjih enajstoric je omogočila zmago Rusom, ki so nastopili v svoji najboljši in že več let preizkušeni sestavi.

Waterpolo spada nedvomno med vodilne športe olimpijskih iger. Madžarska je s ponovno zmago potrdila svoj velik sloves. Madžari so igrali hitro, premišljeno in neubranljivo streljali v mrežo. Rusi, ki so se »odlikovali« s težko in robato igro, so potisnili močno pomlajeno italijansko ekipo na četrto mesto.

V košarki so ZDA brez posebnih težav odpravile vse nasprotnike in se tako ponovno uvrstile na prvo mesto. Kljub velikemu napredku in izredni postavi velikana (2,19 m) Kroumineja se je Rusija z man protivila ameriški premoči. Velik uspeh je pa zabeležila Francija s tem, da je enkrat premagala tako SZ kot Uruguay, ki sta se pa kljub temu uvrstili v končni lestvici pred Francozi.

V hokeju na travi so kot običajno zmagali Indijci, ki so tako že šestič zaporedoma postali olimpijski prvaki. Zmagali so v vseh tekmah, ne da bi prejeli kak gol. Pakistan, ki je veljal za resnega nasprotnika Indijcev, je na drugem mestu.

Tudi Švedski so ponovno postali olimpijski prvaki v modernem peterboju, saj so v 9 nastopih le enkrat izgubili zlato kolajno. Kot že v Helsinkih ter Londonu je prvo mesto osvojil vztrajni Hall. V splošni lestvici pa so severnjake prekosili Rusi.

V boksu so se bili ostri boji, a ni bilo večjih presenečenj. Najuspešnejši so bili krepki in vztrajni Rusi, ki so pobrali dve zlati kolajni, kar jim ni bilo uspelo na prejšnji olimpiadi. Amerikanci, četudi so si zagotovili 2 zmagi, niso več nepremagljivi. Dobro so se izkazali Angleži, razočarali pa so Poljaki.

Omembe vreden je uspeh Madžara Pappa, ki je že tretjič zmagal.

V rokoborbi prostega sloga so se nepredvideno izkazali Azijci, ki so odnesli kar 6 zlatih medalj in bodo v bodoče resno ogrožali severnjake ter Ruse. V rokoborbi grško-rimskega sloga so se ponovno izkazali Rusi ter si priborili 5 zmag. Tudi Finci (2 zmagi) se niso slabo izkazali.

V dviganju uteži so številni gledalci navdušeno zasledovali, kako padajo številni svetovni rekordi. Rusi so bili uspešni v lahkih kategorijah, Američani pa v težkih.

KOLAJNE TUDI ZA ITALIJO

Mladi Baldini je brez posebnih težav podaril Italiji zelo pričakovano zlato kolajno v cestni dirki.

Olimpijsko prvenstvo v sabljanju je potekalo v znamenju premoči italijanskih sabljačev, ki so skupno izbojevali največ zmag. Med posamezniki je pa v fletu prišla do izraza izredna nadarjenost še vedno mladega Francoza D'Oriolaja. Madžari so se kot običajno najboljšo odrezali v sabeljni disciplini. Med ženskami je nepredvideno bila prva Angležinja Sheen.

Letos se je v Melbournu zbralo precejšnje število strelcev, ki pa niso dosegli posebnih uspehov. Strokovnjaki sodijo, da so bila temu kriva slaba strelišča in hud veter. Največ kolajn so tudi tu pobrali Rusi. Američani pa so se nepredvideno slabo izkazali. Od ostalih držav se je najbolj odlikovala Kanada, katere predstavnik Quellet je dosegel rekord s tem, da je zadel vseh 600 točk, to je vse, ki so bile možne.

Orodna telovadba je težka športna panoga in zahteva od telovadca več let vztrajnega in načrtnega dela, preden lahko upa na uspeh. Tako so Rusi zaradi velikega tehničnega znanja in telesne zmogljivosti nedosegljivi, kar velja posebno za znanega Coukarina. Toda ruski favoriti so kljub temu le za las ušli porazu pred novo veselo: Japonsko. Ženska tekmovanja so potekala v glavnem v značku velikega dvoboja med Rusijo in Madžarsko, oziroma med Latynovo in Keletijevo.

Mrzlo vreme, valovita gladina Wendureeskega jezera in silen veter so močno ovirali veslače. Tudi v

tem športu se je bila huda bitka med Rusi in Američani. Med vsemi veslači se je najbolj odlikoval mladi ruski »skiffist« Ivanov, ki je nedvomno največji veslač povojne dobe. Kot običajno, so največkrat zmagale ZDA. Med kajakaši so tokrat nepričakovano odpovedali Čehi in Kanadčani. Na njihova mesta so prišli Romuni.

Jadralci so v Port Phillipovem zalivu imeli težko delo, ker je skozi vse tekmovanje pihal močan veter, ki je marsikateri posadki prizadejal precej škode. Švedi tudi tokrat niso razočarali in odšli z dvema zmagama.

Ker vsako tekmovanje nujno povzroča veselje in žalost, tudi XVI. olimpiada ni bila v tem pogledu izjema.

TAD

Olimpijski izidi - 2

ATLETIKA: Moški 200 m: 1. Morrow (ZDA) 20"6; 2. Stanfield (ZDA) 20"7; 3. Baker (ZDA) 20"9. — **400 m:** 1. Jenkins (ZDA) 46"7; 2. Haas (Nemčija) 46"8; 3. Ignatiev (SZ) in Hellsten (Finska) 47". — **1500 m:** 1. Delaney (Irski) 3'41"2; 2. Richtzenheim (Nemčija) 3'42"; 3. Landy (Avstralija) 3'42". — **5000 m:** 1. Kuc (SZ) 13'39"6; 2. Pirie (Vel. Britanija) 13'50"6; 3. Ibbotson (Vel. Britanija) 13'54"3. — **110 m ovire:** 1. Calhoun (ZDA) 13"5; 2. Davis (ZDA) 13"5; 3. Shankle (Nemčija) 14"1. — **3000 m ovire:** 1. Brasher (Vel. Britanija) 8'41"2; 2. Rozsnyoi (Madžarska) 8'43"6; 3. Larsen (Norveška) 8'44". — **Troskok:** 1. Da Silva (Brazilija) 16,35; 2. Eirnarsson (Islandija) 16,25; 3. Kreer (SZ) 16,02. — **Met krogel:** 1. O'Brien (ZDA) 18,57; 2. Neider (ZDA) 18,18; 3. Skobla (Češka) 17,55. — **Met diska:** 1. Oerter (ZDA) 56,36; 2. Gordien (ZDA) 54,81; 3. Koch (ZDA) 54,40. — **4x100 m:** 1. ZDA 39"5; 2. SZ 39"8; 3. Nemčija 40"3. — **4x100 m:** 1. ZDA 3'4"8; 2. Avstralija 3'6"2; 3. Vel. Britanija 3'7"2. — **Hoja 20 km:** 1. Spirine (SZ) 1 h 31'27"; 2. Mikenas (SZ) 1 h 32'3"; 3. Jounk (SZ) 1 h 32'12". — **Deseterboj:** 1. Campbell (ZDA) 7,937; 2. Johnson (ZDA) 7,587; 3. Kuznetsov (SZ) 7,465. — **Maratonski tek:** 1. Mimoun (Francija) 2 h 25'; 2. Mihalič (Jugoslavija) 2 h 26'32"; 3. Karvonen (Finska) 2 h 27'47". — **Ženske 200 m:** 1. Cuthbert (Avstralija) 23"4; 2. Stubnick (Nemčija) 23"7; 3. Matthews (Avstralija) 23"8. — **80 m ovire:** 1. Strickland (Avstralija) 10"7; 2. Kohler (Nemčija) 10"9; 3. Thrower (Avstralija) 11". — **Skok v višino:** 1. McDaniel (ZDA) 1,76; 2. Pissareva (SZ) in Hopkins (Vel. Britanija) 1,67. — **Skok v daljino:** 1. Krzesinska (Poljska) 6,35; 2. White (ZDA) 6,09; 3. Dvalichili (SZ) 6,07. — **Met krogel:** 1. Tičkevič (SZ) 16,59; 2. Zybina (SZ) 16,53; 3. Werner (Nemčija) 15,61. — **Met kopja:** 1. Jauonzen (SZ) 53,86; 2. Ahrens (Cile) 50,38; 3. Koniaeva (SZ) 50,28. — **4x100:** 1. Avstralija 44"5; 2. Vel. Britanija 44"7; 3. ZDA 44"9.

(Nadaljevanje na 13. strani)

Drsanje se je najprej razvilo pri severnih narodih. V začetku novega veka se je najbolj razmahnilo na Nizozemskem.

Tudi v Sloveniji se je zelo priljubilo. Slovenski športniki na jeklenih drsalnih izvajajo najbolj umetniške figure.

Na sliki vidimo revijo drsalnega kluba Ljubljana v »Kranjskem plesu«.

Dobra bilanca za Jugoslovane

Jugoslovani so se vrnil iz Avstralije s tremi srebrnimi kolajnami, kar je vsekakor lep uspeh za skromni jugoslovanski šport. Naši atleti niso odšli v Avstralijo z velikimi upi in če smo nepristranski, bomo priznali, da je v tako hudi konkurenci malo kdo upal na boljšo uvrstitev. Največjo pohvalo za služi Mihalič, ki se je z uspešnim nastopom uvrstil na drugo mesto v maratonskem teku. Mlada jugoslovanska nogometna enajstovica se je vztrajno borila za srebrno kolajno in je le po krutem boju preustila prvo mesto močnejšim in bolj izkušnim Rusom. Jugoslovani so že navajeni na srebrno kolajno, saj so jo dobili tako v Londonu kot v Helsinkih. Tudi waterpolisti so klonili (2:1) le v odločilnem sre-

čanju z Madžari. Z doseženim drugim mestom pa je Jugoslavija potrdila svoj sloves in svojo izredno sposobnost, kar ji brez zavisti vsi priznavajo. Zadoljiva sta nastopa plavalke Jeričevičeve in Lorigerja. Plavalka je le za las zgubila bronasto kolajno. Presenetljiva pa je sedaj namerna Lorigerja, da zapusti lahko atletiko. Edina, ki sta nas nekoliko razočarala, sta srednjeprogaja Mugoša in strelček Mašek. Prvi ni nastopil v polni moči, drugi pa je nepričakovano dosegel slabše izide kot običajno. Ni seveda mogoče misliti, da bi se Jugoslavija lahko uspešno kosala z močnejšimi in bolj petičnimi državami, a priznati je treba, da bi bil izkupiček bogatejši, če bi ji bila sreča bolj naklonjena.

V Gorici je volil tudi Vilko

Glavo si je podpiral s komolci in tako ždel za mizo pri »Briki« na Placuti. Z zadnjimi liram — in še zmanjkalo jih je 5 — je dobil četrtinko. »A kaj bo jutri,« premišljuje. No, kosilo mu bo že skuhala Marjuta, saj ga ima s svojimi 76 leti še vedno nekaj rada. Ah, ti kozel ti, zakaj se nisem oženil s te žensko? si pravi. Mineštro bi imel vsak dan, za kvartine bi vedno zaslužil, saj je v okolici polno ljudi, ki želijo, da jim obdelam vrt. — Da, da, vse lepo, a jutri ne bo liric za kvartin. Za obdelovanje vrtov ni pravi čas, smeti sem odpeljal že vsem na ulico.

Pa pade Vilku sijajna misel v glavo: V nedeljo bodo volitve. Ali ne bi bilo mogoče s tem kaj zaslužiti? Misli je in misli, končno jo je le pogruntal. Svoj glas bo šel prodajat in ni zlomka, da ne bo dobil zanj vsaj za nekaj kvartinov.

Takoj v petek se je podal na pot. Najprej je prosil »Briki«, da mu je dala četrtinko na upanje, opoldne ga bo prav gotovo plačal. Zlil ga je vase in šel. H komu naj gre najprej? Najbolje k profesorju, ki drži z mišmi. Pozvonil je in lepo pozdravil. Na prijazno profesorjevo vprašanje, kaj želi — pred volitvami so vsi politični ljudje sila vljudni — je odgovoril, da je najbolje, če pridejo miši okrepnjene v novi občinski svet in da je njihov navdušen pristaša, a velik revež. Gospod profesor je takoj razumel in mu dal 100 lir, seveda s priporočilom, naj prečrta na volilnici drugi znak.

Vilko je takoj krenil h »Briki«, plačal dolg, popil še četrtinko in se je zopet podal na pot. Obiskal je okrajnega liberalnega zaupnika, kjer je dobil 200 lir. Demokristjanski kandidat mu je dal pol litra vina in mu obljubil, da ga dobi v nedeljo, ko bodo gostilne zaprte, cel liter in še kaj za pod zob. Čevljar, zaupnik ene izmed monarhističnih strank, mu je dal 50 lir, vinski trgovec, zaupnik in kandidat druge monarhistične stranke mu je dal pol litra.

V soboto je Vilko malo več spal, saj je imel v žepu še 100 lir, dovolj za dva kvartina. Ko se je vzdramil, se je spomnil, da mora obiskati tudi republikance in razne socialiste, saj je videl na nekem volilnem vzorcu tudi te stranke. In potem ostanejo še slovenske liste. Ni pa vedel, h komu naj gre. Slovencev je poznal mnogo, saj je bil nekoč sam

Slovenec, ker se je rodil na Banjšicah, a je po naključju prišel v goriški občinski zavod za sirote. Tam so ga hoteli napraviti za zagriženega Italijana, a jim ni uspelo. Slovenski je še vedno nekaj znal — a bolj po naše —. Njegova narodnost pa je bil kvartin.

Dvignil se je in šel spet k »Briki«, potem pa na obiske k slovenskim družinam. Ko so mu odprli, je pozdravil z »volite za nas« in povsod je kaj dobil: tu 17 lir, ves drobiž, ki ga je imela gospodinja doma, tam dva kozarca vina, drugod spet nekaj drobiža. Gospod doktor mu je dal 100 lir, neki duhovnik 50. V soboto je obiskal vse slovenske družine, kolikor jih je poznal v okraju in nabral tretjino levega hlačnega žepa drobiža in 100 lir v papirju. Tudi jesti so mu dali kaj malega, nabral pa se ga je prav pošteno in pri »Briki« je zvečer zaspal za mizo.

V nedeljo je zopet smrčal dolgo v jutro in nato hajd k »Briki«, a mu niso odprli. Ker pa je Vilko kristjan, je šel k maši na Placuto, takoj potem pa

na volišče, tako da je opravil svojo versko in državljansko dolžnost.

S praznim želodcem pa ni mogoče po svetu, a gostilne so vse zaprte. Spomnil se je obljube demokristjanskega kandidata in šel na njegov dom. V veliki kmečki hiši so ravno vstajali od kosila, ko se je pojavil na vratih. Lepo so ga posedli za mizo in že je stal pred njim bokal poleg vrhanega krožnika praženega krompirja s kislim zeljem in lepo kranjsko klobaso iz Skarelove klobasarnice na Travniku. Tudi nekoliko južine je še dobil, potem pa se je spravil spat.

V torek zvečer je bilo pri »Briki« vse polno pivcev, med njimi Vilko in neizvoljeni demokristjanski kandidat. Obdelovali so izid občinskih volitev. Sopivec se obrne na Vilka. »Koga si pa Ti volil?« »Plačaj kvartin, pa ti povem.« »To veš, da komunistov ne maram, že zaradi Ogrske ne. Zato sem kar prečrtal njihov srp in kladivo. Pa tudi ne maram, da bi prišel gor zopet kakšen kralj in žrl naše žulje; zato sem prečrtal še obe kroni. Drugo sem pustil pri miru, ker meni je vseeno, kdo bo župan. Imam le eno željo, da bi bila užitina na vino nižja in da bi bilo vino pri »Briki« cenejše.«

Neizvoljeni demokristjanski kandidat je Vilka ošvrknil s strupenim pogledom, plačal in šel.

Olimpijski izidi

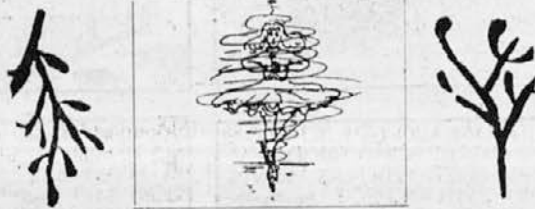
(Nadaljevanje z 12. strani)

NOGOMET: 1. SZ; 2. Jugoslavija; 3. Bolgarija.
KOSARKA: 1. ZDA; 2. SZ; 3. Uruguay.

WATERPOLO: 1. Madžarska; 2. Jugoslavija; 3. Sovjetska zveza.

HOKEJ NA TRAVI: 1. Indija; 2. Pakistan; 3. Nemčija.

BOKS: Mušja kat.: 1. Spinks (Vel. Britanija); 2. Dobrescu (Romunija); 3. Libeer (Francija) in Cald-

well (Irska). — Bantam kat.: 1. Behrendt (Nemčija); 2. Song (Koreja); 3. Gilroy (Irska) in Barrientos (Čile). — Peresna kat.: Safranov (SZ); 2. Nicholls (Vel. Britanija); 3. Niedwiedzki (Poljska) in Hammalainen (Finska). — Lahka kat.: McTaggart (Vel. Britanija); 2. Kurshat (Nemčija); 3. Byrne (Irska) in Laguetko (SZ). — Polwelers kat.: 1. Engusibarian (SZ); 2. Nenci (Italija); 3. Louscher (Južna Afrika) in Dumitrescu (Romunija). — Welter kat.: 1. Linca (Romunija); 2. Tiedt (Irska); 3. Hogarth (Avstralija) in Gargano (Vel. Britanija). — Polesrednja kat.: 1. Papp (Madžarska); 2. Torres (ZDA); 3. McCormack (Vel. Britanija) in Pietrzykowski (Poljska). — Srednja kat.: 1. Chatkov (SZ); 2. Tapia (Čile); 3. Chapron (Francija) in Zalazar (Argentina). — Polteška kat.: 1. Boyd (ZDA); 2. Negră (Romunija); 3. Lucas (Čile) in Mauroauskas (SZ). — Težka kat.: 1. Rademacher (ZDA); 2. Moukhine (SZ); 3. Bekker (Južna Afrika) in Bozzano (Italija).

Dolga je bila pot...

5

»Proč moram«, je Davo končno zavzdihnil. »Tu ne morem več ostati. Brž ko se bo profesor vrnil, bom govoril z njim.«

Andrine ustne so vztrepetale, toda ni bila zmožna niti besedice spregovoriti, da bi povedala, kako velika bolelost jo je prevzela ob zadnjih besedah.

On je vstal: »Ne bodi jezna, da sem ti povedal, a ti si edini človek, do katerega imam zaupanje in kateremu sem lahko povedal.«

Zaupanje — si je mislila Andra. Zaupamo tudi prijatelju. Čemu ji Davo ne reče, da jo tudi zdaj ljubi: njo, edino na svetu? Ne nadoma se ji je zazdel tuj človek.

Spremila ga je do vrat. Obotavlja se je potegnila svojo desnico iz njegove. Pričakovala je poljuba — zaman. Davo je počasi stopal po stopnicah. Njegovi koraki so še odmevali po veži. Potem so se pa vežna vrata zaprla...

* * *

Vse je šlo popolnoma mirno. Profesor Gravina se ni nič upiral, ko ga je Davo prosil, da pred časom prekine pogodbo.

Tudi Andra ni naredila poskusov, da bi ga pregovorila. Bilo ji je mrtvaško žalostno pri srcu, a se je smehljala, ko ji je Davo dal roko v slovo. Šele ko je odšel, je začela bridko jokati. Vedela je, da bo moralo dosti časa preiti, preden se bo ta rana zacelila.

Življenje je teklo svojo pot. Andra je vestno vršila svojo dolžnost. Samo še malo bolj plašljiva je postala in se je vsem izmikala. Pretrgala je vse družabne zveze s kolegi in samo delala.

Kar začudila se je, ko jo je profesor nekega dne prosil, naj pride po službenih urah v njegov urad. Še bolj se je začudila, ko jo je povabil na praznovanje njegovega rojstnega dneva. Sprva ni vedela, kaj bi odgovorila, a ko je opazila njegovo presenečenje, je hitro popravila:

»Da seveda! Rade volje sprejemem vabilo.«

Ko je zvečer stopila v vežo razkošne Gravinove vile, je bila kar omamljena od luči in bleska. Kar malo nerodno ji je bilo sredi tega sijaja.

Tedaj pa je že stal njen šef pred njo. Zaslišala je njegov znani, pomirljivi glas. Sklonil se je nad njeno roko in jo poljubil. Ponudil ji je komolec in jo odvedel v sobane; kjer je stalo že več povabljenec v živahnih razgovorih. Profesor jo je predstavil.

Bil je prijeten večer. To je Andra priznala tudi profesorju, ko sta po večerji plesala skupaj.

Kaj je sploh doslej vedela o tem možu? Malo, si je morala priznati.

Poznala ga je kot zdravnika, ki mu ljudje zaupajo. Cenila ga je kot svojega predstojnika. Nikdar pa ni pomislila, da je tudi on človek, ki rad užije malo veselja. Šele nocoj se ji je to zazdelo.

Andri je bilo prijetno, ko je držala njegove močne roke, ko je z njim plesala. Spreletel jo je občutek varnosti.

Nekateri izmed gostov so že bili odšli. Ko je Andra izrazila željo, da bi tudi ona rada odšla, jo je profesor prosil, naj še malo počaka, da odidejo povabljeni, potem jo bo v avtu odpeljal domov.

Ko se je zadnji gost poslovil, je profesor Gravina prosil Andro, naj stopi z njim v pisarno. Do vrha je bila založena s knjigami in razkošno opremljena. Ponudil ji je sedež na naslonjaču, sam pa je obstal pri pisalniku.

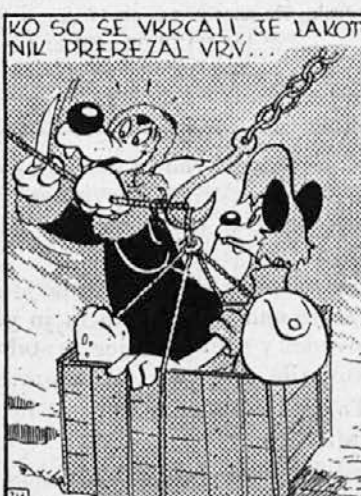
Andra je brž postala prisebna. Popustila jo je lahna omotica, ki jo je ves večer obvladovala.

»Andra«, se je oglasil Gravina. Prvič jo je poklical s krstnim imenom. »Prosim, dovolite mi, da Vas tako kličem in pozabite, da sem Vaš predstojnik. Zdaj ne govorim z Vami kot z doktorico Andro Ferlen, ampak kot z žensko.«

Ni gledal vanjo, zato tudi ni opazil, da ga Andra v nekem strahu opazuje.

»Že skoro dve leti Vas poznam. Cenim Vas kot človeka, ki jemlje resno nalogo, katero mu je življenje zastavilo.«

19

Za
našeu
a
i
m
l
a
i
š
eT
r
i
j
eh
r
i
b
o
l
a
z
c
i

Pogledal jo je in se je skoro ustrašil njenega bojzani polnega pogleda. »Samo to Vam povem«, je hlastno nadaljeval, »da ste mi zelo pri srcu, Andra. Morda mi tega ne verjamete. — Ko človek prekorači štirideseto leto, ima malo besed. Kar občutim jaz za Vas, je nekaj več kot si mislite. Ne pričakujem brž Vašega odgovora. Premislite! Dovolite, da Vas bom kdaj srečal tudi izven bolnišnice. Tudi Vi me morate bolj spoznati.«

Andra je vstala. Prisilila se je na bežen smehljaj, a se je videlo, da je prisiljen. Profesor je še vedno stal pred pisalno mizo. Videla je samo obrise njegove postave in je zrla mimo njega v steno. »Jaz sem...« je ječala, pa hipoma je premolknila. »... preveč sem iznenadena.« Iskala je zopet besed. »Oprostite mi, gospod profesor.« »Prosim«, je odvrnil Srečko in je stopil korak bliže. »Nikar mi ne recite, gospod profesor, kadar sva skupaj. Recite mi raje kar Srečko.«

Andrino srce je močno utripalo. On je stal poleg nje, čutila je njegov dih. Več se ji ni približal. Hotel je, da se ona sama prostovoljno odloči. Zato jo tudi ni več zadrževal. Ogrnil ji je plašč in jo je spremil skozi razsvetljeno stopnišče k vratom.

Veliki avto je počasi drsel po asfaltu in luči so ga žarko obsevaljevale. Andra je zaprla oči, nenadoma je občutila silno utrujenost. Kmalu sta bila na mestu. Profesorjeva topla, velika roka je

oklenila njeno ozko, lepo oblikovano desnico. Občutila je njegov stisk in spoznala, da je močno vznemirjen.

»Lahko noč, Andra«, jo je tiho pozdravil Srečko Gravina. Čakal je, da je izstopila. Šele ko je odprla večna vrata in se je vžgala luč, je pognal avto.

Naslednja dva dni ga Andra sploh ni več videla. Niti ni vedela, ali prihaja na kliniko. Tudi vprašati si ni upala. Ko je hodila po dolgih hodnikih, se je vedno bala, da se bodo kje odprla vrata in bo profesor stopil iz sobe. Strah jo je bilo svidenja po tistem večeru, ki se je zanjo tako nepričakovano končal.

Kaj naj naredi?

Vedela je že zdaj, kakšna bo njena odločitev. Ni mogla kar od danes do jutri pozabiti na Dava, ki ga je ljubila. Odkar ga ni tu, ga ljubi še celo bolj kot prej. Natanko je znala, da ima Dava dosti napak in da bo še dosti let preteklo, preden se bo drugačen vrnil nazaj k njej. Toda niti to je ni plašilo.

Srečko Gravina se je pozno odpravljaj iz bolnišnice. Doma ga ni nihče pričakoval; strah ga je bilo pred veliko, prazno hišo. Ni pa bilo vedno tako. Bili so časi, ko se je zakopal v samoto in je bil vesel, da ga ni nihče motil. Ko je nocoj stopil v vilo in je odložil plašč, mu je prišel naproti stari sluga Janez in javil, da čaka nanj doktor Lover.

(Dalje)

TEDENSKI KOLEDARČEK

23. decembra, **nedelja**: Vlasta, Viktorija
 24. decembra, **ponedeljek**: Adam, Eva
 25. decembra, **torek**: Božič
 26. decembra, **sreda**: Stefan
 27. decembra, **četrtek**: Janez Ev.
 28. decembra, **petek**: Nédolžni otr., Tepežni dan
 29. decembra, **sobota**: Tomaž

VALUTA — TUJ DENAR

Dne 19. decembra si dobil oz. dal za:

ameriški dolar	634—637 lir
avstrijski šiling	23,50—24,50 lir
100 dinarjev	85—90 lir
100 francoskih frankov	155—162 lir
funt šterling	1620—1680 lir
nemško marko	148—151 lir
pesos	17—19 lir
švicarski frank	147—148 lir
zlato	726—729 lir
napoleon	4850—5050 lir

RADIO TRST A

Nedelja, 23. decembra, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 11.30 Vera in naš čas; 12.00 Oddaja za najmlajše; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Slovenski zbori; 19.15 Velike ljubezni; 20.30 Verdi: »La Traviata«, opera v 3 dej.

Ponedeljek, 24. decembra, ob: 12.55 Kvintet Lisinski; 18.45 Orkester Cergoli; 21.00 Marjan Vouk: »Božični triptih« — igrajo člani Radijskega odra, nato Božične pesmi raznih narodov; 24.00 Prenos polnočnice iz župne cerkve v Škednju.

Torek, 25. decembra, ob: 10.00 Prenos božične maše iz župne cerkve pri Sv. Ivanu; 12.00 Božična voščila učencev osnovnih šol; 13.30 Glasba po željah; 16.00 Rossini: »Pepelka«, opera v 2 dejanjih; 20.30 Sattner: Jeftejeva prisega; 21.00 Charles Dickens: »Trije božiči« — igrajo člani Radijskega odra.

Sreda, 26. decembra, ob: 8.30 Kmečka godba Silvo Tamše; 9.40 Čajkovski: Romeo in Julija; 12.30 Orkester Srečka Dražila; 13.30 Glasba po željah; 16.00 Gogolj: »Revizor«, veseloigra v 4 dejanjih, igrajo člani Radijskega odra; 18.30 Pisani balončki; 20.30 Slovenski oktet; 22.00 Odlomki iz Donizettijeve opere La Favorita.

Četrtek, 27. decembra, ob: 12.55 Kmečki kvartet; 19.15 Šola in dom; 21.00 Dramatizirana zgodba; 22.15 Čajkovski: Simfonija št. 4.

Petek, 28. decembra, ob: 13.30 Glasba po željah; 18.30 Z začarane police; 18.40 Zenski kvartet Večernica; 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu;

Sobota, 29. decembra, ob: 12.55 Jugoslovanski motivi; 16.00 Utrinki iz tehnike in gospodarstva; 19.15 Sestanek s poslušalkami; 20.49 Orkester Bojana Adamiča; 21.00 Teden v Italiji; 21.45 Dvorakovi slovanški plesi.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje št. 324: Raztolmačite mi, kaj je »kaviar« in kako vpliva?

Odgovor: Kaviar so konzervirane ikre (jajčka) različnih rib. Jesetri dajo najboljšega, zato je znan ruski kaviar, ker je v ruskih rekah mnogo teh rib, jesetrov. V trgovini pa se dobi kaviar različnih virov in kakovosti. Dobrota je odvisna tudi od tega, ali je kaviar debeloznat in se lahko loči vsako zrnočka, ali je pa samo neka mešanica, ki je mnogo manj vredna. Kaviar je zelo redilen in je še najbolj podoben kurjim jajcem. Kaviar vsebuje nad 30% dušičnatih snovi (beljakovin), 15% tošč in nekoliko soli; ostalo je voda. Navadno ga uživajo kot predjed, ni samo redilen, marveč pospešuje tudi prebavo.

Vprašanje št. 325: Ali smem prav na mejniku svojega zemljišča, a še vedno na svojem, izkopati odvodni jarek?

Odgovor: S sosedom, to je z mejašem, lahko imata skupen jarek, ki tvori mejnik. Če pa mejaš tega noče, smeš izkopati na svojem odvodni jarek, toda njegov gorajni rob mora biti tako daleč od sosedovega zemljišča, kot je jarek globok. (Clen 891 civilnega zakonika).

Vprašanje št. 326: Imam 3 hl vina »fragola«, ki je šibko. Bojim se, da bi se pokvarilo v poznejših mesecih. Kako bi ga okrepil? Kako bi ga obvaroval, da se ne pokvari?

Odgovor: Vino, oziroma grozdje »fragola« imenujemo slovenski »izabela« ali »francosko«. Je ena najstarejših samorodnic in najbolj znana v naših krajih. Prešibko vino lahko okrepite samo, če ga premešate z močnejšim vinom, ali pa tako, da vino še enkrat prevrete, ko ste mu dodali zgoščenega mošta (mosto concentrato). Ker ta vsebuje navadno 55-60% sladkorja, ga je potrebno približno 3 kg na hl, da se alkoholna moč dvigne za eno stopinjo. Vino »izabela« ima navadno le 7 do 8 stopinj alcohola in zato je potrebno dodati vsaj 6 kg zgoščenega mošta na hl. Toda če dodamo toliko mošta, dobi vino drug okus. Poleg zgoščenega mošta bi morali dodati vinu še kipnih glivic in klet bi bilo potrebno kuriti in dvigniti toploto na 18 do 20 stopinj C. Če pa hočete ohraniti vino tako, kot je, ne da bi se pokvarilo, mora biti shranjeno v zdravem sodu. Čimprej ga morate ločiti od drožij

— to je pretočiti — in dodati mu vsaka dva meseca po eno kocko »enososine« na hl ter držati vino v hladni kleti.

Vprašanje št. 327: Ali so bolj priporočljivi vinski sodi in plavniki ali posoda iz cementa?

Odgovor: Najbolje bo, če obiščete klet, kjer imajo cementne posode. Tu Vam bodo raztolmačili dobre in slabe strani teh sodov. Cementni sodi oziroma cisterne imajo predvsem to prednost, da jih je lahko čistiti, da ne dobijo odvratnih duhov in okusov po plesni, po lesu itd., da je v njih usušek manjši in da bolje izrabijo razpoložljivi prostor. Kdor pa hoče vino hraniti skozi leta in ga starati, lahko to stori le v lesenih, predvsem hrastovih sodih.

SLOVENSKI ODER

prideji v soboto, 22. dec., ob 20. 30
v Avditoriju v Trstu (ul. del Teatro Romano)

LINHARTOV VEČER

Na sporedu sta Janeza Prepeluha »Cozovo omizje« ter Linhartova »Županova Micka«. Vstopnice se dobe v predprodaji v trgovini Lupše (ul. Coroneo - Rismondo)

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V TRSTU

V soboto, 22. decembra, ob 20. 30
na Kontovelu
Robert Anderson

CAJ IN SIMPATIJA

V nedeljo, 23. decembra, ob 16.30 v dvorani na stadionu »Prvi maj«, Vrdelska cesta 7
Rade Pregarc

SAGRA

V torek, 25. decembra, ob 15. uri v Sv. Križu
KVADRATURA KROGA
Valentin Katajev

V sredo, 26. decembra, ob 16. uri na Opčinah
Rade Pregarc

SAGRA

Izdaja Konzorcij Novega lista
Odgovorni urednik Drago Legišč
Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 29-477

NOVOUSTANOVLJENO VINSKO PODJETJE

Kvintet Miran

TRST

ULICA DELLA FABBRICA 4 · TEL. 55-751

Vošči cenjenim odjemalcem vesele
božične praznike in srečno novo leto

KROJAČNICA

TRST

Ul. F. Filzi, 21-1

st. B

Telefon 28-748

jamči izbran okus, originalen kroj Vaših
oblek in daje čar elegance Vaši osebnosti

Vesel božič in uspeha
polno novo leto želijo:

PAPYROS

M. FERFOLJA

UVOZ IZVOZ
papirja, grafičnega materiala ter zaloga vseh
vrst ovojnega papirja

TRST — ul. F. SEVERO 10 — Tel. 36 453
želi vesele božične praznike

Vesele praznike želi
TRGOVINA JESTVIN

FRANC RESINOVIC

TRST — Trg Sv. Frančiška 8 — Tel. 36 809

Mlekarna Kariš

TRST — ULICA S. MARCO ŠTEV 40
vošči cenjenim odjemalcem vesele praznike

ZOBOZDRAVNIŠKA AMBULANTA

Dr. G. Torrasi

Zdravnik - kirurg

TRST — ul. FILZI 21 — Tel. 28 445
Sprejema od 14.30 do 17. ure in po dogovoru

Jakob Vatovec Nasl.

TRST — ul. TORREBIANCA 19 — Tel. 23-587
UVOZ — IZVOZ

Jestvine, kolonialno blago, tehnični proizvodi,
kemikalije, konfekcije

Pošilja DARILNE PAKETE

Poslužujte se le obratov, ki oglašajo v našem listu!

ZOBOZDRAVNIK

Dr. Stanislav Pavlica

TRST — ul. RITTMAYER 13 — Tel. 31-813

KROJAČNICA

Lada Premru

TRST — UL. GINNASTICA 36/1 — TEL. 45-447
želi vsem klientom vesele praznikeKljučavničarska
in mehanična
delavnica

Frane Batič

TRST — ul. CRISPI 15 — Tel. 95-214

vošči vsem znancem in prijateljem vesele praznike

PRIZNANA KROJASKA DELAVNICA
ZA DAME IN GOSPODE

Stanislav KOŠUTA

TRST — Ulica Raffinerta 8
Telefon 95-498Vsakovrstne obleke najboljšega kroja
po najugodnejših cenah

ELEKTROINSTALACIJSKO PODJETJE

Milan Ambrožič

TRST
Tel. 29-322 Ulica Miramare 29
Vsakovrstna popravila in naročila!

MLEKARNA

Martelanc Vida

TRST — ul. MIRAMARE 50 — Tel. 29-345
vošči vsem cenj. odjemalcem vesele praznike!

PRODAJALNA SADJA IN ZELENJAVE

GERLANC MARIJ

TRST — ul. MIRAMARE 181

želi vsem prijateljem in znancem vesel božič
in srečno novo leto!

TRGOVINA IN DELAVNICA ČEVLJEV

Gec

ROJAN, Trg tra I Rivi 2
Tel. 31-198vošči cenjenim odjemalcem vesel božič
Oglejte si našo zalogo vsakovrstnih čevljev!

MIRODILNICA

TEODOR SCHEIMER

TRST Barkovlje
Ul. Cerreto 2 — Tel. 28-641.

URARNA — ZLATARNA

Mikolj

TRST - Campo S. GIACOMO 3 - Tel. 95-881

Bogata izbira švicarskih ur
in lično izdelane zlatnine

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

POŽAR ARTEMIO

TRST - Ul. Morari 7 - Telef. 28-373
Prevzema vsakovrstne tovorne prevoze za tu
in inozemstvo po najugodnejših cenah!ZNANA KROJACNICA z veliko izbiro moder-
nega blaga za ženske in moške

DEL FAR

TRST — TRG TRA I RIVI 3 — Tel. 24-750

MIRODILNICA

ČEKET

TRST — ul. SOLITARIO 11 — Tel. 95-442
želi odjemalcem vesele praznike!Vesele božične praznike
in srečno novo leto želiTRGOVINA Z MANUFAKTURNIM BLAGOM
IN MODNO DROBNARIJO

Kristan Susič

TRST — ul. ROIANO 2 — Tel. 32-515
Velika izbira po najnižjih cenah!TRGOVINA Z RAZNOVRSTNIM BLAGOM
ZA KROJACE IN ŠIVILJE

TURK FRANC

TRST, ul. CELLINI 3, ul. SETTEFONTANE 56
želi vsem cenj. odjemalcem vesele praznike!
KDOR PRINESE TA OGLAS,
IMA 10% POPUSTA

ZALOGA IN PREDELAVA VREC IN JUTE

MARGON HUGO

TRST — ul. FONDERIA 10 — Tel. 90-720

Ivan Doles

sodlarska delavnica
TRST — UL. GASPARE GOZZI 1
Izdeluje in popravlja aktovke,
konjsko opremo, kovčke itd.

FOTO STUDIO Edi

TRST - ul. Oriani 2/I (Barriera) - Tel. 93-295
Poroke, birme, družinske fotografije, slike za
dokumente

GOSTILNA

Panada

(Lia Pipan)

Pristna vina in domača kuhinja
TRST — ul. ROSSINI 10 — Tel. 37-909
želi cenjenim gostom obilo sreče v novem letu

ZNANA KROJACNICA

Bavčar

TRST - ul. XX SETTEMBRE 22 - Tel. 96-796
vošči vesele božične praznike in srečno novo
leto vsem svojim cenj. klientom in znancem!ZNANA KROJACNICA
ZA DAME IN GOSPODEMozetič Miro TRG GARIBALDI 11
Telefon 90-280ZNANA TRGOVINA VSAKOVRSSTNEGA
USNJA IN ČEVLJARSKIH POTREBSCIN

Virgil Veljak

TRST
Ulica Molino a vento, 3
Telefon 95-392želi vsem odjemalcem vesele praznike
in se priporoča

Andrej Bolko mr. ph.

Farmaceutski proizvodi in kemikalije
TRST - ULICA TORREBIANCA 21-II

Import - Export

Telef. 31-315

»Techna«

UVOZ - IZVOZ

TRST (302) — ul. F. Filzi 17 — Tel. 35-907
Telegram: »TECHNALUIN«

LUPŠE IVAN
TRGOVINA »PRI SONCU«
MANUFAKTURA, GALANTERIJA
IN VSE VRSTE PERILA
TRST - ul. CORONEO - ul. RISMONDO št. 1

Obilo uspeha in sreče v novem letu 1957
želi cenjenim odjemalcem
Orel Jože
TRGOVINA JESTVIN
TRST - ul. GEPPA 8 - Tel. 23-869

Gostilna

Ostrouška

Telef. 32-918

TRST - ULICA S. NICOLÒ 1

NAJLEPŠE CVETLICE DOBITE PRI
„IVANKI“
TRST - UL. DELL'ISTRIA 17 Tel. 95-052

TRGOVINA Z MESNIMI IZDELKI
FONDA
TRST - SKEDENJSKA ul. 93 - Tel. 44-443
vošči vesele praznike in se priporoča!

Vesele praznike želi
ZNANA TRGOVINA Z MANUFAKTURNIM
BLAGOM IN DROBNARIJO

Peter Pavel Cepar

TRST - ul. UDINE 36 - Tel. 28-296
Postreže Vam z najboljšim blagom!
Obličite nas in se prepričajte!

Srečne praznike želi in se priporoča
Krojačnica
Leopold Podgornik
TRST - UL. ORIANI, 9 - Telef. 41-915

Trgovina z obuvalom **Trevisani**
TRST - Ul. G. Vasari 10 - Tel. 96-661
Oglejte si našo bogato zalogo vsakovrstnih
čevljev po zelo ugodnih cenah

PAPIRNICARNA - TISKARNA
U. Bernardi
TRST - ul. MAZZINI 44 - Tel. 93-667
Vsakovrstna naročila z plačilnimi olajšavami

Želite dobro hrano? GOSTILNA
„AL GAMBERO“ (PRI RAKU)
TRST - ul. UDINE 37 - Tel. 24-938
Vam bo gotovo ustregla!

Vesel božič in uspeha polno novo leto 1957!
TRGOVINA Z JESTVINAMI
VISINI
TRST - ul. ROMA 15 - Tel. 32-094

TRGOVINA JESTVIN
Rudi Bidovec
TRST - ul. GENOVA 13 - Tel. 37-700

„LA VINICOLA TRIESTINA“

DI ALBERTO URŠIČ

TRST - Ul. Cec. Rittmeyer 20 - Telefon 38-380

Imamo bogato zalogo vina Verona, furlanska,
istrska in vipavska vina ter kraški teran

Želimo obilo uspehov vsem cenjenim odjemalcem v l. 1957!

želi vesele božične praznike in srečno novo
leto vsem cenj. odjemalcem in prijateljem!

ZNANA SLOVENSKA TRGOVINA Z MANU-
FAKTURO IN S TKANINAMI
Franc Udovič
TRST - ul. MAZZINI 46 - Tel. 94-550
TRG PONTEROSSO 5 - Tel. 29-686
želi cenj. odjemalcem tu in onstran meje
vesele praznike!

ZNANO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE
KANOBEL MEDARD
TRST - ul. IPODROMO 16 - Tel. 90-812
čestita vsem poslovnim prijateljem
in delovnim kolektivom!

Srečno novo leto želi vsem cenj. odjemalcem
TRGOVINA JESTVIN

August Gregorič

TRST - ul. COMMERCIALE 25 - Tel. 29-658

TRGOVINA
Z JESTVINAMI
MILAN BEVK
TRST - ul. D'Annunzio 9
Telefon 41-572

TRGOVINA JESTVIN
OBERSNEL ANDREJ
TRST - ul. MAIOLICA 1 - Tel. 93-070

Vesel božič in obilo uspeha v novem letu 1957
želi vsem cenjenim odjemalcem in prijateljem
TRGOVINA JESTVIN

STANISLAV SVAGELJ

TRST - ul. FRIULI 271 - Tel. 28-664

ZNANI TAPETNIK
PAHOR MARIJ
TRST - ul. SLATAPER 20 - Tel. 41-812
Sprejema vsakovrstna naročila in popravila

KMETIJSKA NABAVNA
IN PRODAJNA ZADRUGA - TRST, sedež in
skladišče ul. FOSCOLO 1 - Tel. 94-386 - Pro-
dajalne: Trst, ul. Flavia 23; Milje, ul. Roma 1
VSE ZA KMETIJSTVO!

RIBARNICA
PERTOT MAROELA
TRST-BARKOVLJE, ul. Perarolo 2 - Tel. 28-415
PROSEK št. 2
želi vsem vesele praznike!

TRGOVINA JESTVIN
GREGORI M.
TRST - ul. D'ALVIANO 86 - Tel. 94-404
želi cenjenim odjemalcem vesele praznike

Mlekarna
FORNAZARO
TRST - SKEDENJSKA ul. 97

Buffet
Tomazič
TRST
VIA CASSA DI RISPARMIO 3 - TEL. 35301
Kranjske klobase in kraški teran
dobiš pri Tomaziču vsak dan.

TVRDKA

Kerže

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO

TRST
PIAZZA S. GIOVANNI 1
TELEF. 35-019

Prodaia tudi na obroke

Emajlirani štedilniki in peči najmodernejših oblik na vsa goriva. Popolna oprema za kuhinje, jedilnice, restavracije, iz emajla, nerjavečega (Inox) jekla itd. Električni likalniki, sesalci za prah, pralni stroji, grelci za vodo, hladilniki, dekorativni predmeti umetne obrti od keramike do brušenega kristala. Lestenci ter vseh vrst električnih luči klasične in moderne oblike.

Najbolje vas postrežejo naslednja podjetja:

GOSTILNA SIMONIČ

OPČINE — NARODNA ul. 39 — Tel. 21-053
Želi blagoslovljene božične praznike vsem cenjenim gostom, prijateljem in znancem

Veselo in srečno novo leto
želi cenjenim odjemalcem

PEKARNA IN TRGOVINA JESTVIN

ZORA ČOK OPČINE

OPČINE — NARODNA ul. 57/63 — Tel. 21-049

GOSTILNA

Emilija Vremec-Sosič

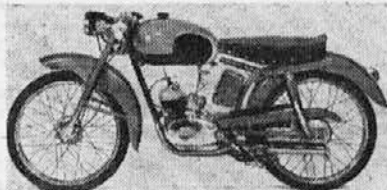
OPČINE

vošči cenjenim odjemalcem vesel božič
in srečno novo leto 1957!

ZALOGA STAVBNEGA MATERIALA

Daneu Celestin

OPČINE — NARODNA ul. 77 — Tel. 21-034
želi vesele božične praznike

Simič Mario

OPČINE - Narodna 48
CRPALKA AGIP

Predstavnštvo motorjev: Cimatti, BMW, Parilla, Nasetti, Atala in kolesa Willer in Palma

CVETLICARNA
IN MESNICA S KONJSKIM MESOM
ŠVAGELJ

OPČINE — PROSEŠKA ul. 35 — Tel. 21-482
se priporoča in želi srečno novo leto!

MLEKARNA Gulič Olga

OPČINE - PROSEŠKA 45
želi vsem cenjenim odjemalcem
vesel božič in srečno novo leto!

HOTEL — RESTAVRACIJA — PIZZERIA

KOMAR

OPČINE

želi vesele božične praznike
vsem cenjenim odjemalcem

TRGOVINA JESTVIN

ŠKABAR JOSIP OPČINE

NARODNA ULICA 49
TELEFON 21-026

vošči cenjenim odjemalcem
vesel božič in srečno novo leto!

Urarna in zlatarna

Anton Malalan

OPČINE, Alpinska 83
Telefon 21-486

TRGOVINA S ČEVLJI

Marcel Malalan

OPČINE, Alpinska, 85
Telefon 21-485

ZALOGA DRVI IN PREMOGA

Danilo Šuligoj

OPČINE — PROSEŠKA ul. 24 — Tel. 21-172
želi vesele praznike in se priporoča

Vsem cenjenim gostom želi vesel božič
in uspeha polno novo leto

Društvena gostilna Opčine

PROSEŠKA ULICA

Vedno založena s prvovrstnimi vini

Vesele praznike želi vsem prijateljem
in znancem

BAR CENTRAL - Opčine

OPČINE — NARODNA 48 — Tel. 21-067

Srečno in uspešno novo leto
želi vsem klientom in prijateljem

KROJAC J. KRAMAR

OPČINE, NARODNA ULICA 66

TRGOVINA JESTVIN

Guštin Karel

REPENTABOR 33
želi vsem odjemalcem mnogo uspeha
v novem letu!

Vesele božične praznike
in srečno novo leto želi

GOSTILNA

FURLAN

REPENTABOR

Pristna domača vina in izborna kuhinja

GOSTILNA IN TOVARNA SODAVICE

Grgič

BAZOVICA 97

vošči vesele praznike in srečno novo leto!

Vesel božič in uspeha polno 1957. leto želi

GOSTILNA

„Na Pošti“

(Zora Presl)

BAZOVICA 95

Vesele božične praznike vošči

GOSTILNA **LEBAN** BAZOVICA

Na novo obnovljeni BAR

Metlika BAZOVICA 94

želi vesele praznike vsem cenjenim gostom

ZNANA GOSTILNA

Maks - Pri Lipi BAZOVICA

se priporoča in želi cenjenim obiskovalcem
obilno uspeha v novem letu 1957!

Vsem odjemalcem želi vesele praznike
Pekarna

Marc

Bazovica št. 55

TRGOVINA IN GOSTILNA

Ivan MAHNIČ

BAZOVICA ŠT. 202

Vesele božične praznike!

MANUFAKTURNA TRGOVINA

PISANI **Mercerie** BAZOVICA
Vsakovrstne modne drobnarije
po najnižjih cenah

Vedno založena z najboljšimi vini

GOSTILNA

Milkovič

GROPADA

želi vsem cenjenim gostom vesele praznike

TRGOVINA JESTVIN

KRIŽMANČIČ

GROPADA

vošči vsem cenjenim odjemalcem
vesel božič in srečno novo leto!

ZNANA GOSTILNA IN TOBAKARNA

KRALJ

TREBCE — Tel. 21-170

želi vsem gostom vesele praznike

TRGOVINA JESTVIN

Pahor Karel

TREBCE

vošči odjemalcem vesel božič
in srečno novo leto!

ZOBOZDRAVNIŠKA AMBULANTA

Dr. G. Torrissi

Zdravnik - kirurg

TREBCE 18 — Nasproti ljudskega doma
Sprejema vsako sredo od 17. do 20. ure in
vsako nedeljo od 10. do 12. ure.

Bar Košuta

KONTOVEL

Vsem cenjenim odjemalcem želi vesel
božič in uspeha polno novo leto 1957!

TRGOVINA JESTVIN

gruden josip

DEVIN

vošči vsem odjemalcem vesel božič
in uspeha polno novo letoMANUFAKTURNA TRGOVINA
ŠTOKA RAFAEL
PROSEK 1

ZOBOZDRAVNISKA AMBULANTA

Dr. G. Torrasi

Zdravnik - kirurg

PROSEK - HOTEL »Pri belem konjčku«
Sprejema vsak torek in petek od 17. do 20. ureVesele praznike želi
vsem znancem in prijateljemMLEKARNA **ŠTOKA** PROSEK

GOSTILNA

PertotNABREZINA - KAMNOLOMI
želi cenjenim gostom vesele božične praznike!PRIZNANA KROJACNICA
J A Z B E C

NABREZINA

vošči vsej cenjeni klienteli vesele praznike

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želi GOSTILNA**Terčon** »ZEZA«
NABREZINAVesele praznike želi
MESNICA**F U K S**

NABREZINA - Tel. 22-513

GOSTILNA **Kos** DOLINAželi vsem cenj. gostom vesele božične praznik:
in srečno novo leto!MANUFAKTURNA TRGOVINA
PAPIRNICA IN TOBAKARNA**Olga Kos**
DOLINATRGOVINA JESTVIN
ŽERJAL DRAGO
BOLJUNECvošči božične praznike in srečno novo leto
vsem svojim odjemalcem

ZNANA TRGOVINA IN GOSTILNA

FRANC BERCE
BORŠT

želi vsem cenj. odjemalcem vesele praznike

Dr. R. Hlavaty
ZOBOZDRAVNIKordinira za ustne in zobne bolezni
ter zobno protetiko, dnevno od 15. do 18. ure
TRST - ul. LAVATOIO 4/I

VSE ZA KMETOVALCE

Edvard Furlani

Trst - Ul. Milano 18 - Tel. 35-169

Krma za živino - Žita - Umetna
gnojila - Žveplo - Modra galica
Poljedelski stroji - Orodje - Vsako-
vrstna semena i. t. d.Vesele božične praznike in srečno novo leto
vošči vsem odjemalcemPEKARNA **FRANCESCHINI**
TRST - Trg LIBERTA' 6 - Tel. 38 984**tržaška knjigarna**

t r s t

ul. sv. frančiška 20
telefon 37-338

želi vesel božič

in srečno novo leto

vsem prijateljem dobre knjige!

TRGOVINA
PODLOGFoderami **PERTOT A.**

TRST - Ul. Ginnastica 22 - Tel. 95-998

tiskarna

graphis trst

ul. sv. frančiška 20 telefon 29-477

vam hitro, solidno, poceni in lično izdelava
kakršnokoli tiskovine (poročna oznani-
la, voščila, posetnice, pisemski papir itd.)PODJETJE **ŠVARA**Elektromehanična delavnica za avtomobile in
motocikle, poprava in predelava akumulatorjev

TRST - ul. GIULIA 28 - Tel. 96-742

Podjetje BELTRAMTRST - ULICA VALDIRIVO 3 - TEL. 36-991
Vam nudi vsa pojasnila za izvoz v inozemstvo
raznih darilnih paketov: vespe, motorje, av-
tomobile, šivalne stroje in radio aparate.
Istovremeno Vam preskrbi nove in stare ome-
njene predmete po najnižji ceni ter Vam jih
pošlje na zaželen kraj.TRST
VIA CARDUCCI 15
Telefon 29-656Bogata izbira naočnikov, daljnogledov,
toplomerov in fotografskega materiala

DESTILACIJA ESENC

Janovšek

Tvrda ustanovljena leta 1883

TRST - BARKOVLJE - TELEFON 29-953

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želi TRGOVINA JESTVIN**MEDEN**

TRST - ul. LA MARMORA 18

Vesele praznike želi vsem odjemalcem
TRGOVINA JESTVIN**Gregorič Marij**

TRST - ul. TORREBIANCA 43 - Tel. 24 004

Zaloga drv, premoga in apna

Schluga - Sajovic

GORICA - TRG CAVOUR 6

KLOBUCARNA

M. Leban

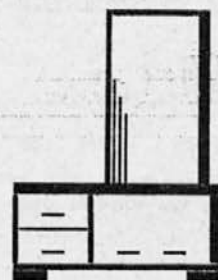
GORICA - ul. RASTELLO 28

Lepa izbira moških klobukov - tudi znamke
»Panizza« - ter ženskih klobukov, čepic,
dežnikov itd.MANUFAKTURNA TRGOVINA
PAPIRNICA IN TOBAKARNA**Olga Kos**
DOLINATRGOVINA JESTVIN
ŽERJAL DRAGO
BOLJUNECvošči božične praznike in srečno novo leto
vsem svojim odjemalcem

ZNANA TRGOVINA IN GOSTILNA

FRANC BERCE
BORŠT

želi vsem cenj. odjemalcem vesele praznike

TOVARNA

PrinčičKRMIN - CORMONS
TELEFON ŠT. 32Izdeluje vsakovrstno pohištvo, spalni-
ce, jedilnice, kuhinje it d. Izvrši vsako
delo po naročilu. Prodaja po tovarni-
ških cenah, jamči za solidno delo.

Vesel božič in srečno novo leto 1957 želijo:

KMEČKA
BANKA

r. z. z o. j. GORICA

UL. MORELLI, 14
TELEFON 22-06

AVTOPREVOZNO PODJETJE

Bratje
Doljak

GORICA — ul. DONIZETTI 27 — Tel. 20 97

MIZARSTVO S STROJNIM OBRATOM

Anton Černigoj

GORICA — ul. ĐUCA D'AOSTA 30 — Tel. 25-08

GOSTILNA

Tigelj

GORICA — Trg E. De AMICIS 11

Električne in vodovodne napeljave

STANKO KOREN

GORICA — ul. MATTIOLI 11 — Tel. 32-71

Zaloga koles, šivalnih strojev, triciklov, radijskih aparatov, športne in avtomobilske opreme

Jošip Herševani

GORICA, Corso Italia 24 — Tel. 26-43; TRST, Import-Export, ul. Coroneo 15

ZNANA URARNA IN ZLATARNA
Šuligoj
GORICA — ul. CARDUCCI 19 (Gospoška ul.)

TRGOVINA GALANTERIJE

M. Bavcon

GORICA — ul. CARDUCCI 6 (Gospoška ulica)

KROJACNICA

M. Bavcon

GORICA — ul. S. GIOVANNI 5 — Tel. 31-93

TRGOVINA GALANTERIJE

„al risparmiò“

(Mikulus Karmela)

GORICA — ul. OBERDAN 6

KROJACNICA ZA DAME IN GOSPODE

T. Hede

GORICA — ul. CAPRIN 13

želi vesele praznike in srečno novo leto

MIRODILNICA · DROGERIJA

Anton PODGORNIK

GORICA

Trg E. De Amicis 12 · Telef. 30-09

Ječkič

ZLATARNA IN URARNA

Ludvik

GORICA — ul. ARCIVESCOVADO 1

LESNA TRGOVINA

Erzetič — Dedič

GORICA — ul. MATTIOLI 1 — Tel. 28-35
Zaloga drv, premoga, apna ter plina Agipgas.

OB NAKUPU VSAKE JEKLENKE (BOMBOLE) LAHKO DOBITE BOGATO NAGRADO!

KAVARNA

Adriatico

BEGUS ALOJZ

GORICA — Trg VITTORIA 2 — Tel. 32-57

MEHANIČNA DELAVNICA IN TRGOVINA

GOLOB IVO

GORICA — Trg E. De AMICIS 1 — Tel. 21-38

Avtomobili, motorji, kolesa, nadomestni deli

PEKARNA

Škarabot
Bernard

GORICA — ul. MONTESANTO 34 — Tel. 29 29

ZALOGA GORIVA
NA DROBNO
IN NA DEBELO

Vetih Ivan

UVOZ · IZVOZ
GORICA
Ulica Lantieri 5
Telefon št. 25-27

TRGOVINA JESTVIN

Velišček Teodor

GORICA — ul. MONTESANTO 91 — Tel. 32-85

GOSTILNA

Kati

PEVMA PRI GORICI

RESTAVRACIJA

All'Università - Pri Univerzi

GORICA — Trg VITTORIA 3